

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Bakalářská práce

Hodnocení činnosti MAS Podbrdsko

Soňa Hájková

© 2021 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Soňa Hájková

Hospodářská politika a správa
Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Hodnocení činnosti Místní akční skupiny Podbrdsko

Název anglicky

Evaluation of the activities Local Action Group Podbrdsko

Cíle práce

Cílem práce je provést analýzu činnosti MAS Podbrdsko, charakterizovat a zhodnotit její činnost a oblasti působnosti. Hlavní cíl bude naplněn pomocí dílčích cílů :

1. Teoretické vymezení problematiky rozvoje venkova a činnosti MAS.
2. Analýza činnosti vybrané MAS.
3. Vlastní výzkumné šetření.
4. Vytvoření vlastního návrhu pro novou strategii.

Metodika

Teoretická část bakalářské práce je zpracována pomocí literárních a internetových zdrojů, které se týkají problematiky rozvoje venkova v souladu s udržitelným rozvojem. Pro zpracování teoretické části jsou zvoleny metody vědecké práce, tedy studium odborných zdrojů, analýza, syntéza a indukce. Praktická část je zpracována na základě studia dostupných materiálů od zaměstnanců MAS Podbrdsko a dat získaných z vlastního šetření.

Návrh vlastní strategie vychází z vlastního šetření, kdy je využita dotazníková metoda, tedy kvantitativní metoda. Pomocí vhodných otázek, rozeslaných převážně starostům příslušných obcí, jsou získané podklady pro naplnění stanovených cílů. Na základě získaných odpovědí je sestaven návrh strategie. Odpovědi jsou dále zpracované do grafů, což zajišťuje lepší přehlednost.

Doporučený rozsah práce

40-60 stránek

Klíčová slova

Venkov, Leader, Místní akční skupina, Udržitelný rozvoj, Programovací období, Rozvoj venkova

Doporučené zdroje informací

- ČEPELKA, Oldřich. Iniciativa Evropské unie Leader pro rozvoj venkova. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Praha, 116 s. Edice Strukturální fondy, sv. 14/2001
- FOJTÍKOVÁ, Lenka a Marian LEBIEDZIK. SPOLEČNÉ POLITIKY EVROPSKÉ UNIE: Historie a současnost se zaměřením na Českou republiku. 1. Praha: C.H. Beck, 2008. ISBN 978-80-7179-939-9.
- KLUFOVÁ, R. *Demografický vývoj a typologie českého venkova v kontextu prostorových souvislostí*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-733-1.
- MAIER, K. *Udržitelný rozvoj území*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4198-7.
- POSPĚCH, P. Vynalézání venkova v ČR po roce 1989. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2014. ISBN 978-80-7325-353-0

Předběžný termín obhajoby

2020/21 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Pavlína Zrůbková

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 28. 9. 2020

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 19. 10. 2020

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 30. 01. 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Hodnocení činnosti MAS Podbrdsko" jsem vypracoval(a) samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 3.3.2021

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala především Ing. Pavlíně Zrůbkové za odborné vedení, cenné rady a vstřícnost při konzultacích a vypracování bakalářské práce. Dále bych ráda poděkovala Janě Filinové, ředitelce MAS Podbrdsko za ochotu a poskytování materiálů zejména k praktické části práce. Mé poděkování patří také všem starostům, kteří se zapojili do výzkumného šetření v rámci praktické části práce.

Hodnocení činnosti MAS Podbrdsko

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zabývá Místní akční skupinou Podbrdsko, jako aktérem rozvoje venkova. V teoretické části práce jsou na základě studia odborné literatury popsány základní pojmy z oblasti regionálního rozvoje, rozvoje venkova po princip fungování MAS.

Praktická část práce je zaměřená na zhodnocení a analýzu činnosti MAS Podbrdsko. Analýza bude věnována období od založení MAS Podbrdsko, tj. od roku 2006 až do roku 2020, tedy ve dvou programových obdobích na základě veřejně dostupných informací, ale i informací získaných od pověřených pracovníků MAS Podbrdsko.

Cílem této bakalářské práce je tedy provést analýzu činnosti MAS Podbrdsko, charakterizovat a zhodnotit její činnost a oblasti působnosti a na základě výsledků výzkumného šetření navrhnout vlastní rozvojová opatření pro SCLLD MAS Podbrdsko 2021–2027. Pro realizaci výzkumného šetření byla zvolena technika dotazníku, který byl určen starostům (případně zastupitelům) obcí na území MAS Podbrdsko.

Klíčová slova: Venkov, Leader, Místní akční skupina (MAS), Udržitelný rozvoj, Programové období, Rozvoj venkova

Evaluation of the activities Local Action Group Podbrdsko

Abstract

This bachelor thesis deals with the Local Action Group Podbrdsko, as an actor in rural development. The theoretical part of the thesis describes the basic concepts from the field of regional development, rural development to the principle of operation of the LAG on the basis of the study of professional literature.

The practical part of the work is focused on the evaluation and analysis of the activities of LAG Podbrdsko. The analysis will be devoted to the period from the establishment of LAG Podbrdsko, ie from 2006 to 2020, ie in two programming periods on the basis of publicly available information, but also information obtained from authorized employees of LAG Podbrdsko.

The aim of this bachelor's thesis is to analyze the activities of LAG Podbrdsko, to characterize and evaluate its activities and areas of activity and based on the results of research to propose its own development measures for SCLLD LAG Podbrdsko 2021–2027. For the implementation of the research survey, the technique of a questionnaire was chosen, which was intended for the mayors (or representatives) of municipalities in the Podbrdsko LAG.

Keywords: Countryside, Leader, Local Action Group (LAG), Sustainable Development, Programming period, Rural development

Obsah

1	Úvod.....	11
2	Cíl práce a metodika	12
2.1	Cíl práce.....	12
2.2	Metodika práce	12
3	Teoretická východiska	14
3.1	Venkov.....	14
3.1.1	Definice venkova	14
3.1.2	Vymezení venkova.....	15
3.1.3	Venkovské sídlo a venkovská obec	16
3.1.4	Typologie venkova.....	17
3.2	Rozvoj venkova	19
3.2.1	Pojetí rozvoje venkova.....	19
3.2.1.1	Rozvoj venkova v souladu s udržitelným rozvojem.....	19
3.2.1.2	Problémy venkovského prostoru.....	20
3.2.1.3	Místní zdroje	21
3.2.1.4	Aktéři rozvoje venkova.....	23
3.2.1.5	Nástroje rozvoje venkova	24
3.2.1.6	Rozvoj venkova v rámci Společné zemědělské politiky EU	25
3.2.1.7	Iniciativa LEADER.....	27
3.3	Místní akční skupina (MAS)	29
3.3.1	Právní úprava MAS.....	29
3.3.2	SCLLD	30
3.3.3	Financování projektů ve spolupráci s MAS	31
3.3.4	Národní síť MAS.....	31
3.3.5	Programové období 2007–2013	31
3.3.6	Programové období 2014–2020.....	32
3.3.7	Programové období 2021–2027.....	34
4	Vlastní práce.....	35
4.1	MAS Podbrdsko.....	35
4.1.1	Základní údaje.....	35
4.1.2	Členové MAS Podbrdsko.....	36
4.1.3	Struktura obcí na území MAS Podbrdsko.....	37
4.1.4	Organizační struktura MAS Podbrdsko	38

4.1.5	Činnost MAS Podbrdsko v programovém období 2014–2020.....	39
4.1.5.1	Hodnocení činnosti MAS Podbrdsko s ohledem na plnění SCLLD 2014–2020	40
4.1.5.2	Nadstavbové aktivity	43
4.1.6	Programové období 2021–2027	44
4.2	Vlastní výzkumné šetření	45
4.2.1	Cíl a metodika	45
4.3	Výsledky výzkumného šetření.....	46
4.3.1	Základní charakteristika zapojených obcí.....	46
4.3.2	Programové období 2014–2020 ve vztahu k zapojeným obcím	51
4.3.3	Programové období 2021–2027 ve vztahu k zapojeným obcím	55
5	Shrnutí a diskuse	63
5.1	Shrnutí výsledků výzkumného šetření.....	63
5.2	Diskuse	65
5.2.1	Vyhodnocení výzkumných otázek	68
5.3	Vlastní návrh pro SCLLD MAS Podbrdsko 2021–2027.....	72
6	Závěr	75
7	Seznam použitých zdrojů	77
	Přílohy	82
	Rozvoj území MAS Podbrdsko	82

Seznam použitých zkratk

CLLD – Komunitně vedený místní rozvoj

ČR – Česká republika

EAFRD – Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova

EAGF – Evropský zemědělský záruční fond

EAGGF – Evropský zemědělský garanční a podpůrný fond

EHS – Evropské hospodářské společenství

ESI fondy – Evropské strukturální a investiční fondy

EU – Evropská unie

IROP – Integrovaný regionální operační program

MAS – Místní akční skupina

MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí

MZe – Ministerstvo zemědělství

MŽP – Ministerstvo životního prostředí

OECD – Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj

OP – Operační program

OPTAK – Operační program Technologie a Aplikace pro konkurenceschopnost

OPZ – Operační program Zaměstnanost

OPŽP – Operační program Životní prostředí

ORP – Obec s rozšířenou působností

POV – Program obnovy venkova

PRV – Program rozvoje venkova

SAPARD – Speciální předvstupní program pro zemědělství a rozvoj venkova

SCLLD – Strategie komunitně vedeného místního rozvoje

SO POÚ – Správní obvod obcí s pověřeným obecním úřadem

SZIF – Státní zemědělský a intervenční fond

SZP – Společná zemědělská politika

1 Úvod

Významným prvkem ve společnosti je bezesporu spolupráce a je tomu tak i v rámci rurálního či regionálního rozvoje. Díky spolupráci lze častokrát snadněji a účinněji dosáhnout požadovaných výsledků, než by tomu bylo v případě iniciativy pouze jednotlivce, v některých případech je spolupráce dokonce nutností. Spolupráce přináší také nové možnosti obcím a představuje důležitý faktor a nástroj rozvoje venkova. Spolupráce obcí by měla být efektivní, účinná a přinést pozitivní výsledky pro rozvoj venkova. Zakládání či navazování spoluprací mezi obcemi je v mnoha případech následkem nedostatku financí v rámci obecních rozpočtů, potřebných k zajištění rozvoje obce, potažmo regionu. Vstupem do Evropské Unie (dále jen EU) v roce 2004 Česká republika (dále jen ČR) získala nové možnosti finanční podpory určené mj. i pro regionální rozvoj a rozvoj venkova. Obcím se tedy otevřely nové možnosti pro jejich rozvoj, ale zároveň to znamená i požadavek na vytvoření kvalitních projektů právě pro rozvoj venkova. Tento fakt tedy přispěl k zakládání intenzivnější spolupráce mezi obcemi, přičemž jednou z forem spolupráce obcí, a tedy podstatným aktérem v rámci uceleného rozvoje venkova jsou právě místní akční skupiny (dále jen MAS).

Vznik a činnost místních akčních skupin lze považovat za významný nástroj rozvoje venkova, a to z důvodu spolupráce nejen mezi obcemi, ale i dalšími subjekty, zastupujícími veřejné a soukromé socioekonomické zájmy na území dané MAS. V rámci činnosti a fungování MAS je uplatňována metoda LEADER, která funguje na tzv. endogenním přístupu, který iniciuje rozvojové aktivity zdola nahoru. Endogenní prvek je spojen s tím, že MAS náleží rozhodovací pravomoc spočívající ve vypracování a provádění strategií místního rozvoje.

S termínem MAS se občané ČR začínají častěji setkávat od roku 2006, kdy značně narůstal počet MAS, avšak první vznikaly na území ČR už v roce 2002. V roce 2006 vznikla také MAS Podbrdsko, které je věnována praktická část této bakalářské práce. MAS Podbrdsko působí ve Středočeském kraji, konkrétně v oblasti Rožmitálska v blízkosti Brd, odtud tedy název Podbrdsko. Cílem práce tedy bude teoretické vymezení rozvoje venkova, které bude sloužit jako úvod do celkové problematiky, zhodnocení činnosti MAS Podbrdsko za programové období 2014–2020, provedení vlastního výzkumného šetření a následně návrh vlastních rozvojových opatření pro Strategii MAS Podbrdsko 2021–2027.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem této bakalářské práce bude analýza činnosti MAS Podbrdsko za programové období 2014–2020 a následné vytvoření vlastního návrhu pro Strategii komunitně vedeného místního rozvoje (SCLLD) MAS Podbrdsko 2021–2027. Hlavní cíl bude naplněn pomocí čtyř dílčích cílů.

1. Teoretické vymezení problematiky rozvoje venkova a činnosti MAS

Tento dílčí cíl bude naplněn v teoretické části práce na základě studia odborné literatury.

2. Analýza činnosti vybrané MAS

Tento dílčí cíl bude naplněn na základě studia interních a veřejně dostupných zdrojů MAS Podbrdsko.

3. Vlastní výzkumné šetření

Tento dílčí cíl bude naplněn pomocí přípravy a realizace vlastního výzkumného šetření za pomoci techniky dotazníku.

4. Vytvoření návrhu (vhodných opatření a cílů) pro novou SCLLD MAS pro programové období 2021–2027.

Tento dílčí cíl bude naplněn na základě výstupů z výsledků vlastního výzkumného šetření.

2.2 Metodika práce

Teoretická část bakalářské práce se zabývá v obecné rovině problematikou rozvoje venkova v souladu s udržitelným rozvojem. Teoretická část bude zpracována pomocí náležitých literárních a internetových zdrojů. Pro zpracování teoretické části budou zvoleny metody vědecké práce, tedy studium odborných zdrojů a následná analýza, syntéza a indukce. Praktická část bakalářské práce je věnována MAS Podbrdsko, analýze její činnosti a vytvoření návrhu pro novou strategii. Analytická část bude zpracována na základě studia materiálů a dat, poskytnutých zaměstnanci MAS Podbrdsko a veřejně dostupných

informací na webových stránkách MAS Podbrdsko. Výzkumná část bude zpracována na základě vlastního šetření. V rámci vlastního šetření bude použita kvantitativní metoda s využitím techniky dotazníku. Dotazník bude sestaven tak, aby získal data rozvojových potřebách a rozvojových záměrech obcí z území MAS Podbrdsko. Získané odpovědi budou pro lepší přehlednost zpracovány do tabulek a grafů, což poslouží jako podklady pro zodpovězení výzkumných otázek a pro návrh vlastních opatření a strategických cílů. Po vyhodnocení získaných odpovědí budou zodpovězeny výzkumné otázky a vytvořen vlastní návrh cílů a opatření pro novou SCLLD MAS Podbrdsko 2021–2027. Tento vlastní návrh, včetně zpracovaných výsledků výzkumného šetření, bude poskytnut zaměstnancům MAS Podbrdsko za účelem podkladů pro oficiální tvorbu SCLLD MAS Podbrdsko 2021–2027.

3 Teoretická východiska

3.1 Venkov

Venkov tvoří podstatnou část území ČR, a proto je potřeba tomuto prostoru věnovat patřičnou pozornost. Pozornosti by se venkovu mělo dostávat nejen v oblastech politiky či ekonomiky, ale také v oblasti rozvoje. Podstatnými a velmi důležitými otázkami ve vztahu k rozvoji venkova jsou – jak velkou část venkov skutečně tvoří a jak jej definovat. Jednoznačná definice venkova by jistě vedla k snadnému vymezení a rozčlenění venkova. Definice venkova či jeho vymezení, se může zdát jako snadná věc, ale praxe tak jednoduchá není. Je totiž nutno brát v potaz to, že venkov není homogenní, ale velice různorodý, a zároveň se mění v čase a prostoru.

3.1.1 Definice venkova

Venkov bývá obecně vymezován jako řídko osídlený prostor, v rámci něhož plní důležitou funkci zemědělství. V odborné literatuře lze nalézt různé varianty definic pojmu venkov, které se odlišují na základě kritérií vztažených k různým účelům vymezení pojmu. Jako příklad lze uvést demografické hledisko, kdy lze venkov vymezit nízkým počtem obyvatel a hustotou obyvatel anebo urbanistické hledisko, kdy je venkov vymezen specifickým typem zástavby.¹

Velký sociologický slovník uvádí tuto definici venkova: „*Venkov je obydlý prostor mimo městské lokality tradičně charakterizovaný orientací na zemědělství a menší hustotou obyvatel, ale i jiným způsobem života, většinou spojeným s přírodou, a také s jinou sociální strukturou ve srovnání s městem*“.²

Dle Klufové současný venkov představuje komplexní prostor, na jehož tvorbě se podílí odlišné procesy imaginace, reprezentace, materializace či kontroverze. Vzhledem k tomu, že lidské vnímání je odlišné, je tedy odlišné i vnímání venkova neboli představa venkova. Je tedy možné vymezovat venkov, podle toho, jak je vnímán lidmi. Venkov má tedy jasně definované rysy, ale také subjektivní vlastnosti. Venkov nabývá různých forem v různých

¹ MAJEROVÁ, V., HEROVÁ, I. *Český venkov 2008: Proměny venkova*. 2009, s. 15.

² MAŘÍKOVÁ, H., PETRUSEK, M., VODÁKOVÁ, A. *Velký sociologický slovník*. 1996, s. 1380.

kontextech a z různých perspektiv. Neexistuje tedy jediný způsob chápání venkova, ale naopak v odborné literatuře se objevuje velké množství výkladů rurality.³

3.1.2 Vymezení venkova

Zvýšený zájem o problematiku rozvoje venkova můžeme pozorovat nejen v odborné literatuře, ale dokonce i na politické úrovni, zejména v posledních dvou desetiletích. Problematika rozvoje venkova se dostává i do oblasti politiky a stává se tak součástí politických statí, volebních programů a strategických dokumentů ČR, krajů i obcí. Problematika, jak regionálního, tak rurálního rozvoje se postupně stala jedním z významných zájmů EU.⁴

Jeden z přístupů k vymezení venkova je prezentován v Programu rozvoje venkova (PRV) České republiky z období 2007–2013. Tento program používá pro klasifikaci venkovských regionů metodiku OECD a dále uvádí, že s ohledem na metodiku by bylo vhodné pro vymezení venkovského prostoru uplatňovat vliv dvou kritérií. Prvním z kritérií by tak měl být počet obyvatel a druhým pak hustota obyvatel na km².

V PRV se objevuje členění venkovských oblastí na:

- a) Příměstský venkov – Taková oblast, za kterou lze považovat venkovské obce v rámci městských aglomerací, přesněji řečeno úzce vymezená urbanizovaná území.
- b) Odlehlý venkov – Tato oblast zahrnuje především tzv. periferní území, což představuje území řídké osídlená a území s nepříznivými sociálně-ekonomickými charakteristikami obyvatelstva a osídlení.
- c) Mezilehlý prostor – Tato oblast zahrnuje zbývající území ČR.⁵

³ KLUFOVÁ, R. *Demografický vývoj a typologie českého venkova v kontextu prostorových souvislostí*. 2015, s. 13.

⁴ TOMŠÍK, K. Vývoj a perspektivy evropského venkova in: KLUFOVÁ, Renata. *Demografický vývoj a typologie českého venkova v kontextu prostorových souvislostí*. 2015, s. 38.

⁵ Ministerstvo zemědělství ČR. *Program rozvoje venkova 2007–2013* [online]. Praha, 2013, 224 s. [cit. 2020-06-18]. Dostupné z: https://www.szif.cz/cs/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fdokumenty_ke_stazeni%2Fefafd%2F1393415127062.pdf

3.1.3 Venkovské sídlo a venkovská obec

Nejen v problematice týkající se rozvoje venkova je nutno oddělovat dva často používané, někdy až zaměňované pojmy, a to obec a sídlo. Venkovské sídlo je možné definovat celou řadou nástrojů a z různých hledisek. A. Slepíčka ve své publikaci „Venkov/ anebo město“ uvádí: „*Venkovskými sídly rozumíme všechny prostorově oddělené sídelní útvary mimo města. Patří sem tedy samoty, malé skupiny domů (osady) i vesnice. Vesnice lze charakterizovat jako relativně kompaktní venkovská sídla, která charakterem zástavby, strukturou ploch intravilánu, velikosti staveb a jejich funkčním využitím a také skladbou obyvatelstva a jeho počtem nemají znaky města.*“⁶

Dle Perlína jednotlivé nástroje umožňují vymezení venkovských sídel z následujících hledisek:

1. Urbanistické – Charakteristické nízkopodlažními stavbami s poměrně značným podílem rodinných domů a nepříliš rozvitou uliční sítí, kde je náves dominantním prostorem.
2. Architektonické – Převaha nízkopodlažních staveb v podobě rodinných domů, které nemají vybudovaný tzv. parter neboli přízemí, které by bylo určeno k podnikatelské či obchodní činnosti nebo k provozu služeb.
3. Sociální – Typická existence užších sociálních kontaktů a vazeb mezi obyvateli sídla. Zároveň zde panuje nízká anonymita a vysoká dlouhodobá participace.
4. Ekonomické – Sídlo, kde hlavní ekonomickou funkci plní zemědělství a prvotní výroba, ale v posledních letech se i zde již začíná rozšiřovat dojížděka za prací, tzv. pracovní migrace.
5. Historické – V historii vznikala městská sídla na základě získání městského práva, ta ostatní sídla, která městské právo nezískala, byla vesnicemi.
6. Administrativní – Obce, které nejsou státem definovány jako město.

⁶ SLEPIČKA, A. *Venkov a/nebo město: Lidé, sídla, krajina*. 1981, 367 s. 26.

7. Statistické – vymezení sídla ze statistického hlediska se týká počtu obyvatel. V České republice bývá k vymezení venkovských sídel používána hranice 2000 obyvatel v sídle.⁷

Velký sociologický slovník definuje pojem sídlo jako: „*Prostorově oddělené seskupení lidských obydlí, resp. domu, hospodářských objektů a dopravních zařízení na určitém území, spojené s koncentrací lidských činností, s nejrůznějšími funkcemi (např. průmyslovou, obchodní, dopravní, těžební, lázeňskou, rekreační, správní, vojenskou, vzdělávací, zábavní apod.) a specifickou komunitou fungující na bázi sociální směny, sousedství, rodinných, pracovních a zájmových vztahů*“.⁸

Naproti tomu obec plní spíše funkci administrativního vymezení základní jednotky územně samosprávných celků pro výkon veřejné správy. Obec zpravidla sestává z více samostatných oddělených sídel. Legislativně je obec definována v § 1 zákona 128/2000 Sb., o obcích: „*Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů; tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce*“. V obecné rovině za obce považujeme všechna města i vesnice, bez ohledu na velikost. Tento fakt vychází z § 8 zákona 128/2000 Sb., o obcích.

3.1.4 Typologie venkova

Jak již bylo zmíněno, v odborné literatuře zabývající se tematikou venkova, lze nalézt poměrně velké množství rozmanitých způsobů vymezení nejen venkovských oblastí, ale i jejich typologii. K těmto účelům bývá využíváno celé řady kvantitativních metod.

Mezi nejznámější typologie venkovského prostoru rozhodně patří metodika OECD z roku 1994. V tomto případě OECD vymezuje venkovské obce na místní úrovni pomocí ukazatele hustoty zalidnění, kdy je za venkovskou obec považována taková obec, která má nižší hustotu zalidnění než 150 obyv./km².⁹

⁷ PERLÍN, R. *Venkov, typologie venkovského prostoru* [online]. Praha, 2008, 21 s. [cit. 2020-06-18].

Dostupné z:

https://www.researchgate.net/profile/Radim_Perlin/publication/228386326_Venkov_typologie_venkovskeho_prostoru/links/0c96052a5889498e30000000/Venkov-typologie-venkovskeho-prostoru.pdf

⁸ MAŘÍKOVÁ, H., PETRUSEK, M., VODÁKOVÁ, A. *Velký sociologický slovník*. 1. vyd., 2. svazek. 1996, s. 983.

⁹ Český statistický úřad. *Vymezení venkova* [online]. Praha, 2008, 23 s. [cit. 2020-07-09]. Dostupné z:

<https://www.czso.cz/documents/10180/20536004/130808.pdf/5d2ad0ed-8493-4237-a6d5-409614f287cf?version=1.0>

Na regionální úrovni pak rozlišuje tři druhy regionů, a to podle podílů obyvatelstva žijícího ve venkovských obcích:

- a) Převážně venkovské regiony – V těchto regionech žije více než 50 % obyvatelstva regionu ve venkovských obcích.
- b) Venkovské regiony (přechodné) – V těchto regionech žije 15 až 50 % obyvatelstva regionu ve venkovských obcích.
- c) Výrazně městské (urbanizované) regiony – V těchto regionech žije méně než 15 % obyvatelstva regionu ve venkovských obcích.¹⁰

Jednu z typologií českého venkova vytvořil Perlín (1998) a to na základě specifického historického vývoje ve spojení s aktuálními sociálně – ekonomickými ukazateli. Perlínova typologie člení venkov na:

- a) Suburbánní zóna – Jedná se o venkovské oblasti v blízkosti velkých měst, kde od počátku 90. let 20. století dochází k rozvoji nové suburbánní konstrukce.
- b) Venkov v bohatých zemědělských oblastech – České Pobaltí, prostor Moravských úvalů a jihovýchodní část Moravy, tedy hlavně moravské vinařské oblasti.
- c) Bohaté Sudety – Oblast tvořící pás podél severozápadní a severovýchodní hranice Česka, přesněji pak prostor od Ašského výběžku přes Karlovarsko, severočeskou aglomeraci, České středohoří, Liberecko, Krkonoše, Orlické podhůří až po Jesenícko.
- d) Chudé Sudety – Oblast vedoucí podél jihozápadní, jižní a jihovýchodní hranice Česka.
- e) Vnitřní periferie – Oblast zaujímající největší podíl českého venkova. Oblast vnitřní periferie se táhne od Rakovnícka, přes středočeské a jihočeské pomezí, konkrétně v okresech Příbram, Tábor, Písek, přes Benešov, Pelhřimov až po Českomoravskou vrchovinu.
- f) Moravsko-slovenské pomezí.¹¹

¹⁰ Český statistický úřad. *Vymezení venkova* [online]. Praha, 2008, 23 s. [cit. 2020-07-09]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20536004/130808.pdf/5d2ad0ed-8493-4237-a6d5-409614f287cf?version=1.0>

¹¹ PERLÍN, R. *Venkov, typologie venkovského prostoru* [online]. Praha, 2008, 21 s. [cit. 2020-06-18]. Dostupné z:

https://www.researchgate.net/profile/Radim_Perlin/publication/228386326_Venkov_typologie_venkovskeho_prostoru/links/0c96052a5889498e30000000/Venkov-typologie-venkovskeho-prostoru.pdf

3.2 Rozvoj venkova

3.2.1 Pojetí rozvoje venkova

Venkov je ze své podstaty mnohvrstevnatý, velmi diferencovaný a pestrý, a proto je obtížné na jakékoliv mapě vytýčit dělicí čáru mezi venkovem a městem. Pro plánovaný a cílený rozvoj je možné venkov považovat za prostor, který je tvořený jednak venkovskými obcemi, ale také krajinou mezi nimi. Stejně tak jako byla na začátku položena otázka, co je venkov, nyní otázkou zůstává, co je to rozvoj. Velmi obecně lze říct, že se jedná o proces pozitivních změn. Většinou jde o zlepšení kvantitativních a kvalitativních charakteristik v tomto případě dané venkovské oblasti. V oblasti venkova lze na rozvoj nahlížet jako na proces vedoucí ke zlepšování a posilování pozice venkovských obcí a s nimi spojené krajinné sféry. Proces rozvoje směřuje předně k rozvoji venkova jako celku v souladu se zachováním zvláštností venkovských obcí; vybudování stabilního ekonomického systému a s tím související vznik nových pracovních míst a příležitostí; zajištění a zlepšení kvalitních životních podmínek ve venkovských oblastech; rozvinutí občanské společnosti a zajištění dopravní dostupnosti, jak mezi venkovskými obcemi, tak předně do regionálních center.¹²

3.2.1.1 Rozvoj venkova v souladu s udržitelným rozvojem

Venkovské obce, respektive jejich místní samospráva se snaží nejen o podporu místního rozvoje, ve smyslu zvyšování prosperity dané obce, ale ve většině případů udržuje žádoucí stav okolní krajiny v souladu s udržitelným rozvojem. Za udržitelný rozvoj považujeme takový rozvoj, který *„zajistí potřeby současných generací, aniž by bylo ohroženo splnění potřeb generací příštích, aniž by se to dělo na úkor jiných národů“*.¹³

¹² BINEK, J, a kol. *SYNERGIE VE VENKOVSKÉM PROSTORU: Aktéři a nástroje rozvoje venkova* [online]. 1.vyd. Brno: GaREP, 2009, 94 s. [cit. 2020-07-09]. ISBN 978-80-904308-0-8. Dostupné z: http://www.garep.cz/wp-content/uploads/2013/03/Synergie_Akteri.pdf

¹³ BRUNTLAND, H. *Naše společná budoucnost*. 1991, s. 47

Dle Maiera takto definovaný udržitelný rozvoj postihuje dva rozměry souvislosti udržitelného rozvoje:

- a) Časový – Vyjadřující zodpovědnost a solidaritu mezi různými generacemi téhož lidského společenství neboli komunity. Tento rozměr někdy bývá popisovaný jako mezigenerační zodpovědnost.
- b) Prostorový – Vyjadřující solidaritu mezi různými společenstvími sdílejícími nejen prostor Země jako celku, ale také kontinentů a poté regionů.¹⁴

Politiku rozvoje venkova lze dle Polákové chápat, jako soubor lidských intervencí prováděných prostřednictvím politických opatření, principů, pravidel a rámců. Při tvorbě politiky rozvoje venkova je důležité vždy zachovávat význačné rysy a rozmanitost venkova, což by mělo v celku směřovat k souladu čtyř dimenzí (pilířů):

- Ekonomické – Podněcováním konkurenceschopnosti.
- Environmentální – Ochranou přírodních zdrojů, bohatství a krajiny.
- Společenské – Zachováním a zvýšením odolnosti venkovských sídel a regionů.
- Vědecko-institucionální – Posílením znalostí, souvisejících s rozhodnutími, které jsou činěné v politikách občanské společnosti.¹⁵

Existuje vzájemná podmíněnost udržitelného rozvoje měst, vesnic a regionů a udržitelným rozvojem společnosti a ekonomiky. Z tohoto důvodu bývá udržitelný rozvoj vysvětlován a definován jako určitá rovnováha mezi výše zmíněnými pilíři udržitelného rozvoje.¹⁶

3.2.1.2 Problémy venkovského prostoru

Jedním z nejzásadnějších a nejdůležitějších kroků ke zlepšení situace venkovských obcí je identifikace vyskytujících se problémů. Nalezení a vymezení problému venkovských obcí, se může jevit jako jednoduché a prosté, ovšem v praxi tomu tak nebývá. Vzhledem k tomu, že venkovské obce jsou různě veliké, co se týče rozlohy i obyvatelstva, mají různé polohy a také postavení v hierarchii obcí, tak se vnímání problémů často liší od skutečné důležitosti. I přes existující velikostní rozdíly mezi venkovskými obcemi je dle Wokouna

¹⁴ MAIER, K, a kol. *Udržitelný rozvoj území*. 2012, s. 12–13.

¹⁵ POLÁKOVÁ, J. *Politika rozvoje venkova EU*. 2012, s. 12.

¹⁶ MAIER, K, a kol. *Udržitelný rozvoj území*. 2012, s. 16–17.

možné vymezit problémy (rozvojové potřeby), se kterými se skutečně potýká většina venkovských obcí, především těch malých.

Dle Wokouna se především venkovské obce, které jsou nedílnou součástí sídlení struktury ČR, nejčastěji potýkají s následujícími rozvojovými potřebami:

- Zvýšení konkurenceschopnosti a stability venkovských obcí jako prevence vyliďňování venkova.
- Rozčleňování hospodářských činností malých a středních podniků, místní tradiční výroby a řemesel.
- Rozvoj malých a středních podniků a dílen zaměřených a řemesla a služby, a s tím související vznik nových pracovních míst na venkově.
- Zlepšení technické a dopravní infrastruktury pro podniky a místní obyvatelstvo.
- Zlepšení úrovně dopravní obslužnosti.
- Zlepšení dostupnosti základního občanského vybavení a služeb venkovských obcí.¹⁷

3.2.1.3 Místní zdroje

Aby se venkovská obec mohla rozvíjet, jsou zapotřebí její specifické zdroje, které představují možnosti a charakteristiky dané oblasti. Nejobecněji lze místní zdroje z hlediska věcného charakteru dle Binka a kol. rozdělit na:

- Lidské zdroje – Základním prvkem těchto zdrojů je identita obyvatel a vztah k danému území. Prosperita rozvoje může být do jisté míry podmíněna silným pocitem sounáležitosti a identity, vycházející ze společných historických kořenů. Podstatnou část lidských zdrojů představují socioekonomické charakteristiky místního obyvatelstva, jako např. věková struktura, dosažené vzdělání či pracovní pozice. Mezi zdroje vycházející z lidské podstaty lze zahrnout i „kulturní a sportovní sféru“, což představuje kulturní tradice, folklór, tradiční řemesla a reprezentující sportovní kluby a oddíly.
- Přírodní zdroje – Do těchto zdrojů lze zahrnout „krajinné zdroje“ a „surovinové přírodní zdroje“. Krajinné zdroje mají svou podstatu ve fyzicko-geografických podmínkách, jako jsou reliéf a klima, kde hraje významnou roli především

¹⁷ WOKOUN, R, a kol. *Regionální rozvoj a jeho management v České republice*. 2007, s. 120.

estetická stránka. Surovinové zdroje pak tvoří základnu pro průmysl, stavebnictví a zemědělství.

- Hospodářské zdroje – Tyto zdroje se z velké části pojí s lidskými zdroji, a to z důvodu, že ekonomickou aktivitu vykonávají místní obyvatelé. Vedle lidských zdrojů se hospodářské zdroje pojí i s přírodními ve smyslu jejich využívání pro ekonomickou aktivitu.

Výše zmíněné obecné zdroje potřebné pro rozvoj území, lze nalézt prakticky všude. Pro rozvoj venkova je ale potřeba dokonale využívat zdroje specifické pro venkov. Tyto zdroje ovšem mohou tvořit i pomyslnou bariéru rozvoje.¹⁸

Dle Binka a kol. mezi specifické rozvojové zdroje právě pro venkov patří:

- Lidský potenciál – Obecně jde o aktivitu obyvatel zahrnující spolčování a angažovanost v rozvoji obce. Za součást lidského potenciálu lze považovat i účast na kulturních, společenských a sportovních akcích. Ovšem významným lidským potenciálem nejen pro rozvoj venkova je kvalifikovanost, úroveň vzdělání a mobilita obyvatel.
- Ekologický potenciál – Potenciál projevující se udržitelností, estetickou krásou a předně zachováním specifických krajinných a přírodních charakteristik venkova.
- Zemědělský potenciál – Podmínky pro vykonávání zemědělské činnosti. Zemědělský potenciál závisí především na kvalitě půdy a daném podnebí.
- Potenciál cestovního ruchu – Atraktivita venkovské obce a návštěvnost.
- Ekonomický potenciál – V případě ekonomického potenciálu se jedná o využití a sloučení všech výše uvedených potenciálů. Jde tedy o efektivní využití stávajících podmínek a transformaci na vyšší úroveň. Základním indikátorem je konkurenceschopnost.¹⁹

¹⁸ BINEK, Jan a kol. *Venkovský prostor a jeho oživení*. [online]. 1.vyd. Brno: Georgetown, 2009, 137 s. [cit. 2020-07-20]. ISBN 80-251-19-5. Dostupné z: http://www.garep.cz/wp-content/uploads/2013/03/Venkovsky_prostor.pdf

¹⁹ BINEK, Jan a kol. *Venkovský prostor a jeho oživení*. [online]. 1.vyd. Brno: Georgetown, 2009, 137 s. [cit. 2020-07-20]. ISBN 80-251-19-5. Dostupné z: http://www.garep.cz/wp-content/uploads/2013/03/Venkovsky_prostor.pdf

3.2.1.4 Aktéři rozvoje venkova

Rozvoj venkova, potažmo jakýkoliv rozvoj, vyžaduje své specifické aktéry a nástroje. Za aktéry rozvoje venkova můžeme v nejširším slova smyslu považovat formalizované instituce a jednotlivce či kolektivní osoby, pronikající svými aktivitami do venkovského dění a zároveň jsou součástí daného území. Nejzákladnější dělení aktérů vychází z hlediska správní organizace území a aktéry lze dělit dle působnosti:

- a) Lokální – Na této úrovni se nachází řada aktérů, mající nejširší vliv na rozvoj venkova. Podstatný vliv na rozvoj má obec ve své samostatné působnosti, kdy obec pochopitelně spolupracuje s příslušným krajem a zároveň se se obce spolčují. Základním typem spolupráce obcí je Dobrovolný svazek obcí. V souvislosti se společnou zemědělskou politikou (SZP) je ale mnohem významnějším uskupením místní akční skupina (MAS). Významný vliv v rámci rozvoje venkova mají nejen místní zemědělci, ale i další podnikatelé. Neméně důležitou roli hrají také místní spolky, jimiž nejčastěji bývají sbory dobrovolných hasičů, sportovní spolky (Sokol), zájmové spolky (kynologové, rybáři...) atp.
- b) Krajská – Mezi základní aktéry rozvoje venkova na úrovni krajů patří samosprávné orgány krajů. Kraje mají v rámci rozvoje venkova velmi důležité postavení, neboť disponují vlastními rozpočty, v nichž mohou podporovat rozvojové programy.
- c) Národní – Na rozdíl od regionálního rozvoje není rurální svěřen jednomu danému resortu, částečně je ale rozdělen předně mezi Ministerstvo zemědělství (MZe) a Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR). Ovšem nevylučuje se vliv i dalších ministerstev, celostátních zájmových uskupení či národních sítí.²⁰

²⁰ BINEK, J, a kol. *SYNERGIE VE VENKOVSKÉM PROSTORU: Aktéři a nástroje rozvoje venkova* [online]. 1.vyd. Brno: GaREP, 2009, 94 s. [cit. 2020-07-09]. ISBN 978-80-904308-0-8. Dostupné z: http://www.garep.cz/wp-content/uploads/2013/03/Synergie_Akteri.pdf

3.2.1.5 Nástroje rozvoje venkova

Základním nástrojem rozvoje venkova, který je domácího původu, je Program obnovy venkova (POV), který byl přijat jako vládní program v roce 1998 a je ve skutečnosti pokračováním Programu obnovy vesnice z roku 1991. POV je v působnosti Ministerstva pro místní rozvoj (MMR) a podporuje akce a programy obcí, které nelze dotovat z ostatních resortů. Vedle již zmíněného „domácího“ nástroje existuje také nástroj, spojený s EU a tím je Program rozvoj venkova ČR (PRV). PRV je financován z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD) a odpovídá druhému pilíři Společné zemědělské politiky (SZP).²¹

Z administrativního hlediska je zásadní zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČR, který stanovuje kompetence jednotlivých orgánů státní správy, tzn. je možné z něj odvodit institucionální zázemí rozvoje venkova. Dalšími klíčovými zákony v rámci rozvoje venkova je zákon č.128/200 Sb., o obcích a neméně důležitý zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje.

Oporou strategického plánování jsou tzv. strategické neboli koncepční dokumenty. Z věcného a časového hlediska lze tyto dokumenty rozlišit (od nejobecnějšího ke konkrétnímu):

- a) Strategie – Dlouhodobý strategický dokument, určující obecné a nejzákladnější osy a oblasti rozvoje. Příkladem jsou Národní strategické plány pro rozvoj venkova.
- b) Program – Střednědobý dokument, který vychází a v podstatě navazuje na strategii. Program vymezuje opatření, která budou realizována s ohledem na plnění strategických cílů. Jako příklad poslouží již výše zmíněný PRV.
- c) Plán – V posledním případě se jedná již o krátkodobý dokument prováděcího charakteru. Navazuje na strategii a program, přičemž definuje konkrétní vybraná opatření, mající formu projektů a aktivit. Obsahem plánu je mj. harmonogram, stanovující způsob financování aktivit a projektů.²²

²¹ Dotace EU. *Programy*. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. [online]. [cit. 2020-07-09]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/2014-2020/operacni-programy>

²² BINEK, J, a kol. *SYNERGIE VE VENKOVSKÉM PROSTORU: Akteři a nástroje rozvoje venkova* [online]. 1.vyd. Brno: GaREP, 2009, 94 s. ISBN [cit. 2020-07-09]. ISBN 978-80-904308-0-8. Dostupné z: http://www.garep.cz/wp-content/uploads/2013/03/Synergie_Akteri.pdf

3.2.1.6 Rozvoj venkova v rámci Společné zemědělské politiky EU

Tak jako každý členský stát Evropské unie, ČR se vstupem v roce 2004 postupně přijala její Společnou zemědělskou politiku (SZP). Historie SZP sahá až do poloviny 20. století, kdy státy po 2. světové válce ještě nebyly schopny zajišťovat svou zemědělskou produkci a bylo nezbytně nutné zajistit plynulé dodávky potravin. Na základě této skutečnosti ale také díky ekonomickému a politickému podtextu tak vzniká SZP.²³

Od samotného vzniku až po současnost SZP prošla několika podstatnými reformami, formující zemědělství a venkov celé EU. Za zmínku jistě stojí reforma z roku 1997 v podobě přijetí dokumentu Agenda 2000, kladoucí větší důraz na ekologii a udržitelnost venkovských oblastí. Definitivní verze reformy byla přijata na zasedání Evropské rady v Berlíně v roce 1999.²⁴

3.2.1.6.1 Cíle a zásady Společné zemědělské politiky

Základní charakteristiky SZP byly formulované již v Římské smlouvě z roku 1957 a její realizace byla započata v roce 1962. Základní cíle SZP byly definovány takto:

- Zvýšení produktivity pomocí technického rozvoje, racionálního rozvoje zemědělské výroby a optimálním využitím výrobních faktorů.
- Zajištění životní úrovně zemědělského obyvatelstva, které bude odpovídat úrovni ostatních hospodářských sektorů.
- Stabilizace trhů se zemědělskou produkcí.
- Zajištění skutečnosti, že evropský region bude maximálně soběstačný v zemědělských produktech, odpovídajících mírnému podnebnému pásu.
- Zajištění dodávek potravin za úměrné ceny spotřebitelům.²⁵

²³ KUČEROVÁ, I. *Evropská unie: Hospodářské politiky*. 2006, s. 145.

²⁴ FOJTÍKOVÁ, L., LEBIEDZIK, M. *Společné politiky EU: Historie a současnost se zaměřením na Českou republiku*. 2008, s. 14.

²⁵ Ministerstvo zahraničních věcí ČR. *Konsolidovaná verze Smlouvy o založení Evropského společenství*, čl. 33. [online]. [cit. 2020-08-01]. Dostupné z: http://www.euroskop.cz/gallery/2/756-smlouva_o_es_nice.pdf

K dosažení cílů SZP bylo nutné utvoření mechanismu regulace produkce a odbytu. Tento mechanismus byl postaven na třech hlavních zásadách:

- Zásada „společného trhu, kde jsou zavedeny společné ceny“ – Tato zásada je spojená s volným pohybem zemědělských výrobků mezi státy Evropského hospodářského společenství (EHS), přičemž byla odstraněna cla, kvóty a podobná opatření.
- Zásada „preference Společenství“ – Zásada, zajišťující přednost zemědělským výrobkům ze zemí EHS a ochranu evropských zemědělců, před konkurenčními dovozy za nižší ceny ze třetích zemí. Současně byl podporován vývoz zemědělské produkce na světové trhy.
- Zásada „finanční solidarity“ – Předpoklad vyplácení dotací domácím výrobcům, kteří byli tímto způsobem motivováni ke zvyšování zemědělské produkce. Dotace byly poskytovány i při vývozu na trhy třetích zemí.²⁶

Tyto zásady přijaté na počátku EHS jsou s mírnými inovacemi aplikovány dodnes, přestože SZP prošla v průběhu let řadou podstatných reforem.

V souvislosti rozvoje venkova je nutné zmínit dva pilíře SZP:

- I. Pilíř, spojený s trhem, podporou zemědělců a funkcí výroby potravin v SZP. Tento pilíř je financován z EAGF.
- II. Pilíř, spojený s ochranou přírody jako veřejného statku, a především se samotným rozvojem venkova.²⁷

3.2.1.6.2 Financování Společné zemědělské politiky

SZP je financována ze zdrojů evropského rozpočtu. Za účelem financování právě SZP byl v roce 1962 vytvořen zvláštní fond, a to Evropský zemědělský záruční a orientační fond (*European Agricultural Guidance and Guarantee Fund*, EAGGF). Pomocí EAGGF byla SZP financována v letech 1970–2006. Pomocí tohoto fondu měla být podporována zemědělská výroba, měla být zajištěna podpora cen a zemědělcům měly být zaručeny stálé příjmy, a to právě s ohledem na zajištění odpovídající životní úrovně. V následujících letech

²⁶ FOJTÍKOVÁ, L., LEBIEDZIK, M. *Společné politiky EU: Historie a současnost se zaměřením na Českou republiku*. 2008, s. 6.

²⁷ Tamtéž, s. 36.

byl fond čerpán rovněž k podpoře restrukturalizace zemědělství v EU. EAGGF byl tvořen předně z variabilních poplatků, daní z cukru a glukózy a poté z odvodů zemědělců za spoluodpovědnost. Od roku 1964 byly výdaje fondu tvořeny dvěma sekcemi. První část, tzv. „záruční sekce“ hradila 90 % všech nákladů na SZP. Jednalo se především o hrazení intervenčních opatření, vývozních subvencí, úhradě přímých plateb, ale také k financování programů na podporu rozvoje venkova. Druhá část, tzv. „orientační sekce“ byla určena pro financování dlouhodobých strukturálních změn v zemědělství a podíl na náklady SZP tvořily zbylých 10 %. Prostředky z této sekce byly vynakládány konkrétně na modernizaci zemědělství, podporu mladých zemědělců, podporu zpracování a obytu zemědělských výrobků. Tímto měl fond přispět ke snížení regionálních disparit a podpořit regionální rozvoj v EU. Od roku 2007 je SZP financována z dvou nově vzniklých fondů, přičemž každý jeden z nich je zaměřen na financování jednoho ze dvou pilířů SZP. Jedná se o fondy:

- a) Evropský zemědělský záruční fond (*European Agricultural Guarantee Fund, EAGF*) – Odpovídá I. pilíři spojenému s trhem a podporou zemědělců.
- b) Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (*European Agricultural Fund for Rural Development, EAFRD*) – Odpovídá II. pilíři spojenému s ochranou přírody a samotnému rozvoji venkova.²⁸

Podstatné je, že klíčovou úlohu pro čerpání a celkovou správu dotací z EU, ale i národních zdrojů v rámci zemědělství, a tedy i rozvoje venkova plní Agrární platební agentura. Za tímto účelem byl zřízen v ČR Státní zemědělský intervenční fond (SZIF), který byl pověřen právě funkcí agrární platební agentury.²⁹

3.2.1.7 Iniciativa LEADER

Velmi důležitým uskupením pro rozvoj venkova v souvislosti SZP EU je MAS, jejíž fungování a činnost jsou založené na metodě LEADER (přístup zdola-nahoru). Pojem LEADER je zkratka pro „Links between Action for the Development of the Rural Economy“, tedy Propojení akcí pro rozvoje ekonomiky venkova. Historie přístupu Leader

²⁸ FOJTÍKOVÁ, L., LEBIEDZIK, M. *Společné politiky EU: Historie a současnost se zaměřením na Českou republiku*. 2008, s. 10–12.

²⁹ SZIF. *O nás*. Státní zemědělský intervenční fond. [online]. [cit. 2020-08-03]. Dostupné z: <https://www.szif.cz/cs/o-nas?setCookie=true>

sahá až do roku 1991, kdy byl v EU spuštěn LEADER I a představoval nový přístup k politice rozvoje venkova. Iniciativa LEADER I, měla za cíl zdůraznit vytváření sítí schopností, jako nástroje pro regionální potažmo rurální rozvoj. Vědomosti, informace a jejich předávání bylo tedy považováno za velmi podstatný zdroj pro rozvoj. Podstatný vliv na místní rozvoj měly MAS, složené ze zástupců veřejnosti a soukromého sektoru, které v podstatě kontrolovali plnění místního programu LEADER. V roce 1994 nastupuje LEADER II, který přinesl více spolupráce na základě propojení sítí, a to i se zahraničními MAS. Na programy LEADER I a LEADER II navázala v programovém období 2000–2006 iniciativa LEADER +, poskytující podporu projektům rozvoje venkova. Cílem bylo podpořit spolupráci ve venkovských oblastech, spočívající ve vytvoření společných místních strategií pro rozvoj. Prostřednictvím MAS byly poté na základě rozvojových strategií rozdělovány finanční prostředky. Pro období 2007–2013 LEADER tvořil jednu z prioritních os v rámci PRV. Stejně tak část PRV pro období 2014–2020 byla věnována iniciativě LEADER.³⁰

Základním prvkem iniciativy LEADER je spolupráce (někdy nazývána sociální) a má spíše sociální charakter. Od roku 2007 je pak možno hovořit o tzv. přístupu LEADER s charakteristickými znaky.

Vlastnosti přístupu LEADER lze dle Čepelky shrnout do kategorií:

- a) Věcná ucelenost aktivit – Jako příklad lze uvést: podpora a odborná pomoc při rozvoji; školení na různých úrovních; rozvoj přírodních zdrojů a kulturního dědictví.
- b) Orientace na programovou integraci – Realizované projekty a aktivity musí být v souladu s programem a zorganizovány do jediného plánu aktivit.
- c) Místní přístup – Přístup vycházející a v souladu s místními zdroji a potenciálem.
- d) Přístup zdola nahoru – Podstatou je zapojit do rozvoje místní obyvatelstvo a organizace.
- e) Decentralizovaný management – Za uskutečnění programu odpovídají MAS, přičemž mají odpovídající pravomoci.
- f) Preference pilotních projektů – Projekty novátorské, které je možné uplatnit i v dalších venkovských oblastech.³¹

³⁰ ČEPELKA, O. *Iniciativa Evropské unie LEADER pro rozvoj venkova 2001*, s. 10–15

³¹ Tamtéž, s. 13.

3.3 Místní akční skupina (MAS)

Klíčovým aktérem rozvoje venkova a výše zmíněného přístupu LEADER jsou MAS, které mají pravomoc připravovat ucelené strategie místního rozvoje (SCLLD) a zároveň dohlížejí a odpovídají za její plnění. Při tvorbě SCLLD je vždy třeba brát ohled na přírodní a kulturní dědictví dané oblasti. MAS lze definovat jako *nezávislé společenství občanů, neziskových organizací, soukromé podnikatelské sféry a veřejné správy (obcí, svazků obcí a institucí veřejného moci)*.³² MAS má právní formu spolku a s tím se samozřejmě pojí existence fakultativních a dobrovolných orgánů (podrobněji kapitola 4.1.3.) Členové MAS spolupracují na rozvoji venkova, zemědělství a usilují o získávání finanční podpory, jak z EU, tak z národních zdrojů pro svůj region, a to prostřednictvím metody LEADER. Jak již bylo výše zmíněno, podstatou LEADER je tzv. endogenní přístup, tedy přístup zdola-nahoru. Znamená to, že veškeré náměty a projekty týkající se rozvoje venkova by měli mít původ u venkovských subjektů či občanů (tzn. zdola). Cílem MAS je zlepšovat kvalitu života a životního prostředí ve venkovských oblastech. Součástí činnosti MAS je tedy aktivní získávání a přerozdělování dotačních prostředků ve vztahu k rozvoji venkova.³²

MAS má svou specificky vymezenou územní působnost, a to 10 000 až 100 000 obyvatel, přičemž příslušná města nesmí překročit hranici 25 000 obyvatel. Území působnosti dané MAS je jednoduché, bez izolovaných oblastí. Dále je nutné zmínit, že jedna obec může být v územní působnosti pouze jedné MAS.³³

3.3.1 Právní úprava MAS

Jak již bylo zmíněno, tak MAS z právního hlediska funguje jako spolek. Všechny subjekty území (obyvatelé, neziskové organizace, soukromé podnikatelské subjekty, obce, či svazky obcí) se mohou stát partnery nebo členy MAS. Každý z partnerů má poté právo se podílet jednak na činnosti spolku, ale také být volen do orgánů spolku. Orgány spolku jsou voleny z řad členů spolku. Vzhledem k tomu, že MAS je v podstatě spolek, tak se dle českého právního systému řídí stanovami a příslušnými jednacími řády.

³² Národní síť MAS ČR. *O MAS* [online]. [cit. 2020-08-29]. Dostupné z: <http://nmascr.cz/o-nas/mistni-akcni-skupiny/>

³³ Národní síť MAS ČR. *O MAS* [online]. [cit. 2020-08-29]. Dostupné z: <http://nmascr.cz/o-nas/mistni-akcni-skupiny/uzemni-pusobnost-mas/>

Orgány spolku jsou:

- Valná hromada – Nejvyšší orgán spolku, tvoří ji všichni členové.
- Statutární orgán – Předseda.
- Rozhodovací orgán – Výkonný a programový orgán s právem rozhodování.
- Výběrová orgán – Výběrová komise.
- Kontrolní orgán – Monitorovací a kontrolní výbor.³⁴

3.3.2 SCLLD

Celý proces žádání a poté získání dotace skrz MAS v podstatě začíná tím, že vytvoří SCLLD, která poté musí být schválena ministerstvy. SCLLD tedy představuje výchozí strategický dokument vázaný k příslušnému programovému období.

SCLLD se skládá z těchto částí:

- Vymezení území – Tato část obsahuje obecné informace o MAS, vymezení území a informace o členech.
- Analytická část – V této části je popsána socioekonomická situace celého území (vzdělávání, technická infrastruktura, zdravotnictví, sociální služby, ekonomika...) a SWOT analýza.
- Strategická část – Obsahuje popis dlouhodobé vize rozvoje území, popis strategických a specifických cílů a monitorovací indikátory s cílům SCLLD.
- Implementační část – Obsahuje popis řízení včetně řídicí a realizační struktury MAS, implementační proces na úrovni MAS a charakteristiku spolupráce na národní i regionální úrovni.
- Přílohy – Mapa území, analýza rizik či potvrzení o splnění standardů MAS.³⁵

Existence SCLLD je nezbytnou podmínkou pro čerpání dotací. V programovém období 2014–2020 bylo tímto způsobem možné čerpat dotační prostředky z PRV (MZe), IROP (MMR), OPŽP (MŽP), OPZ (MPSV). Pro realizaci a naplňování SCLLD musí

³⁴ DEVEROVÁ, L. *Metodika pro standardizaci MAS*. [online]. Praha, 2014, 18 s. [cit. 2020-06-18]. Dostupné z:

http://eagri.cz/public/web/file/340812/Metodika__pravni_doporuceni_pro_spolek_a_z.s.p.o..pdf

³⁵ MAS Mezilesí. *SCLLD*. [online]. [cit. 2020-08-29]. Dostupné z: <http://www.masmezilesi.cz/co-je-strategie-komunitne-vedeneho-mistniho-rozvoje-neboli-sclld->

všechny MAS na území ČR splnit takzvanou standardizaci, což představuje splnění požadavků ze strany řídicího orgánu. Tímto MAS v podstatě prokážou, že jsou schopny se podílet na implementaci programů, které jsou financované z tzv. ESI fondů.³⁶

3.3.3 Financování projektů ve spolupráci s MAS

Proces žádání a poté získání dotace skrz MAS v podstatě začíná tím, že MAS vyhlásí výzvy k předání žádosti o podporu. Výzvy jsou vyhlašovány v rámci jednotlivých opatření obsažených ve schválené SCLLD. Dále následuje výběr projektů MAS, přičemž musí být v souladu se schválenou strategií, poté jsou projekty schváleny příslušným ministerstvem a konečně dochází k poskytnutí dotacím vybraným projektům. U většiny projektů je požadována spoluúčast od žadatele. Projektové záměry musí odpovídat podmínkám, které byly vymezeny pro jednotlivé operační programy příslušnými ministerstvy.³⁷

3.3.4 Národní síť MAS

K 31.5.2020 bylo na území ČR 179 MAS. Nejvíce MAS vzniklo především v letech 2004 a 2005. MAS v současné době pokrývají téměř celou plochu ČR. V ČR funguje spolek Národní síť MAS (NS MAS), sdružující MAS, pracující formou komunitně vedeného místního rozvoje (metody LEADER). Mezi hlavní poslání NS patří: sdružování MAS; rozvíjení spolupráce s dalšími aktéry; reprezentace a zastupování členských MAS; propagace a popularizace úlohy MAS v komunitně vedeném místním rozvoji.³⁸

3.3.5 Programové období 2007–2013

V rámci politiky rozvoje venkova EU odsouhlasila první programy rozvoje venkova pro období 2007–2013 v červnu 2007. V ČR se jednalo o Program rozvoje venkova (PRV), který byl financován, z již nového fondu – EAFRD a odpovídal II. pilíři SZP. PRV 2007–2013 se tak stal nástrojem pro rozvoj venkova prostřednictvím MAS. Předpokladem pro realizaci projektů v rámci PRV byla schválená SCLLD.

³⁶ MAS Frýdlantsko – Beskydy. *SCLLD* [online]. [cit. 2020-08-29]. Dostupné z: <http://www.masfrýdlantskobeskydy.cz/o-mas-f-b/strategie-komunitne-vedeneho-mistniho-rozvoje/>

³⁷ MAS Šumperský venkov. *Dotace* [online]. [cit. 2020-08-29]. Dostupné z: <http://www.sumperskyvenkov.cz/dotace/jak-ziskat-dotace-pres-mas/>

³⁸ Národní síť MAS ČR. *O Spolku* [online]. [cit. 2020-08-29]. Dostupné z: <http://nsmas.cz/o-nas/>

PRV 2007–2013 v návaznosti na II. pilíř SZP a ve vztahu k rozvoji venkova dle EAFRD stanovil čtyři prioritní osy:

- I. osa – Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví.
- II. osa – Zlepšování životního prostředí a krajiny.
- III. osa – Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství na venkově.
- IV. osa – LEADER – Cílem této osy bylo hlavně zlepšení kvality života ve venkovských oblastech a posílení ekonomického potenciálu. V rámci této osy bylo možná realizace činnosti MAS, realizace místních rozvojových strategií a realizace projektů spolupráce.³⁹

V programovém období 2007–2013 realizovalo své strategie prostřednictvím osy IV. Celkem 112 MAS. Rozpočet osy IV pro období pro ČR byl 206 mil. EUR, přičemž celkem bylo proplaceno 143 mil EUR.⁴⁰

3.3.6 Programové období 2014–2020

Stejně jako v předchozím programovém období, se počítalo s podporou iniciativy LEADER, čemuž je byla věnována část PRV. Implementace této metody je realizována prostřednictvím MAS. Oproti předchozímu programovému období nahradilo v rámci PRV šest priorit původní čtyři osy. Těchto šest priorit tedy mělo přispět ke strategii Evropa 2020 pro inteligentní a udržitelný rozvoj podporující začlenění, která představuje hlavní hospodářskou reformní agendu EU. Evropa 2020 nahradila tzv. Lisabonskou strategii, která byla platná pouze do roku 2010.⁴¹

³⁹ Ministerstvo zemědělství ČR. *Program rozvoje venkova 2007–2013* [online]. Praha, 2013, 224 s. [cit. 2020-06-18]. Dostupné z: https://www.szif.cz/cs/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fdokumenty_ke_stazeni%2Fefafd%2F1393415127062.pdf

⁴⁰ KRUMPHOLCOVÁ, L. *Program rozvoje venkova: Bilance metody LEADER za uplynulé období* [online]. Brno, 2014, 11 s. [cit. 2021-01-27]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/aktuality/prezentace_krumpholcova_I.pdf

⁴¹ VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY: *STRATEGIE EVROPA 2020*. [online]. [cit. 2020-08-09]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/evropske-zalezitosti/evropske-politiky/strategie-evropa-2020/strategie-evropa-2020-78695/>

PRV na období 2014–2020 opět odpovídá II. pilíři EU. Jak již bylo zmíněno, PRV obsahuje šest priorit, přičemž každá z nich má ještě stanovená konkrétní opatření (též opatření ve vazbě na EU) a v podstatě odrážejí cíle Společného strategického rámce (SSR). Hlavním cílem programu bylo zlepšit agroenvironmentální podmínky v zemědělství, konkurenceschopnost, inovace zemědělských podniků a podpora mladých zemědělců. Ve vazbě k rozvoji venkova pak nové pracovní příležitosti a místa, zvýšit hospodářský rozvoj a diversifikace ekonomických činností ve venkovském prostoru.

Priority pro období 2014–2020 byly v příslušném PRV stanoveny následovně:

- Priorita 1: Podpora předávání znalostí a inovací v zemědělství, lesnictví a ve venkovských oblastech.
- Priorita 2: Zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů.
- Priorita 3: Podpora organizace potravinového řetězce, včetně zpracovávání zemědělských produktů a jejich uvádění na trh, dobrých životních podmínek zvířat a řízení rizik v zemědělství.
- Priorita 4: Obnova, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím.
- Priorita 5: Podpora účinného využívání zdrojů a podpora přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku v odvětvích zemědělství, potravinářství a lesnictví, která je odolná vůči klimatu.
- Priorita 6: Podpora sociálního začleňování, snižování chudoby a hospodářského rozvoje ve venkovských oblastech.⁴²

Celková alokace PRV pro MAS na území ČR pro programové období 2014–2020 činila zhruba 154 mil. EUR.⁴³ Vzhledem k tomu, že ještě počátkem roku 2021 probíhají výzvy MAS v návaznosti na PRV, není možné zjistit celkovou vyplacenou částku.

⁴² Ministerstvo zemědělství ČR. *Program rozvoje venkova 2014–2020*. [online]. Praha, 2015, 822 s. [cit. 2020-06-18]. Dostupné z:

http://eagri.cz/public/web/file/434289/PRV_1_modifikace_schvalena_verze_EK.pdf

⁴³ Portál eAgri. *PRV 2014–2020*. Ministerstvo zemědělství ČR. [online]. [cit. 2021-08-09]. Dostupné z:

<http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2014/opatreni/m19-podpora-mistniho-rozvoje-na-zaklade-stanoveni-alokace-pro-mistni-akcni.html>

Novinkou pro období 2014–2020 bylo, že podpora MAS byla možná i prostřednictvím dalších Evropských strukturálních a investičních fondů (ESI fondy), tedy již nejen prostřednictvím EAFRD. Uplatnění CLLD se kromě PRV tak mohlo využít i prostřednictvím Integrovaného operačního programu (v kompetenci MMR), OP Zaměstnanost (MPSV), OP Životní prostředí (MŽP). Podporou CLLD v rámci ESI fondů je pak pověřeno MMR. Další novinkou pro období 2014–2020 v návaznosti na čerpání dotací z ESI fondů bylo zavedení povinných standardů pro fungování MAS. Pomocí těchto standardů MAS prokázaly, že jsou schopny využívat programů dotovaných právě z výše zmíněných ESI fondů.⁴⁴

3.3.7 Programové období 2021–2027

K počátku roku 2021 již existují návrhy jednotlivých OP, týkajících se rozvoje venkova, ovšem musí být ještě projednány Evropskou komisí. K částečné změně dochází v rámci PRV, kdy se změní na Strategický plán společné zemědělské politiky ČR (SZP). Ze současných dostupných informací je zřejmé, že v rámci SZP bude možná podpora iniciativy LEADER – tedy MAS. Aktuální návrh SZP (verze říjen 2020) pracuje s 9 cíli a částečně navazuje na PRV z období 2014–2020. Mezi novinky patří zapracování dvou strategií do SZP, a to „Od zemědělce ke spotřebiteli“ a „Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030“. Rámce těchto dvou strategií byly schváleny vládou ČR v červenci 2020.⁴⁵

Co se týče CLLD, tak dle dostupných návrhů OP, bude skrz MAS při splnění standardizace možno využívat dotačních prostředků prostřednictvím IROP, OPŽP, OPZ+ a OPTAK.⁴⁶

⁴⁴ Portál eAgri. *PRV 2014–2020*. Ministerstvo zemědělství ČR. [online]. [cit. 2021-08-09]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2014/opatreni/m19-podpora-mistniho-rozvoje-na-zaklade/>

⁴⁵ Portál eAgri. *Návrh Strategického plánu SZP 2021–2027*, stav zpracování říjen 2020. Ministerstvo zemědělství ČR. [online]. [cit. 2021-01-25]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/szp-pro-obdobi-2021-2027/navrh-strategieho-planu-szp-2021-2027-1.html>

⁴⁶ Národní síť MAS. *PO 2021–2027* [online]. [cit. 2021-01-27]. Dostupné z: <http://nsmas.cz/aktualni-informace-clld-2021-27/>

4 Vlastní práce

4.1 MAS Podbrdsko

4.1.1 Základní údaje

Z hlediska administrativně správního je celé území MAS Podbrdsko součástí Středočeského kraje, okresu Příbram. Na území se nacházejí čtyři SO POÚ (správní obvod obce s pověřeným obecním úřadem) - Březnice, Rožmitál pod Třemšínem, Příbram a Milín. 1.1.2016 bylo území MAS Podbrdsko rozšířeno o části území bývalého Vojenského újezdu Brdy, dnešní CHKO Brdy. Pro programové období 2021–2027 MAS Podbrdsko čítá 36 obcí s 17 978 obyvateli a celkovou rozlohu území tvoří 377,53 km². Podél západní hranice území MAS se táhne pohoří Brdy a odtud pak plyne název Podbrdsko. Sídlo MAS Podbrdsko je ve Hvožd'anech (Vesnice roku 2017).⁴⁷

MAS Podbrdsko byla založena již v roce 2006, kdy podstatu jejího diskontinuitního území tvořila území obcí sdružených ve třech svazcích, a to Svazek obcí Březnicko, Svazek obcí mikroregion Třemšín a Svazek obcí Podbrdského regionu. Ovšem pro období 2007–2013 neměla schválenou SCLLD, a tudíž nemohla být vybrána k podpoře v rámci PRV, a tak musela svou činnost pozastavit. V roce 2014 obnovila svou činnost a byly nastaveny veškeré nezbytné aktivity a povinnosti pro správné fungování spolku a byla vytvořena SCLLD MAS Podbrdsko 2014–2020. Nutno dodat, že SCLLD byla utvořena za pomoci podpory OP Technická pomoc, jež byl řízen MMR a podpořil především administrativní fungování MAS a práci na SCLLD. Finální verze Strategie MAS byla utvořena koncem roku 2015, avšak oficiálně schválena a potvrzena byla až na konci roku 2016.⁴⁸

⁴⁷ MAS Podbrdsko. *Mapa území MAS* [online]. [cit. 2020-21-09]. Dostupné z: MAS Podbrdsko. *Historie MAS* [online]. [cit. 2020-21-09]. Dostupné z: <http://www.maspodbrdsko.cz/o-nas/historie-a-soucasnost/historie-mas-2006-2012/>

⁴⁸ MAS Podbrdsko. *Historie MAS* [online]. [cit. 2020-21-09]. Dostupné z: <http://www.maspodbrdsko.cz/o-nas/historie-a-soucasnost/historie-mas-2006-2012/>

4.1.2 Členové MAS Podbrdsko

Dle platných stanov MAS se členem může stát každá fyzická osoba starší 18 let, mající trvalý pobyt v obci na území MAS nebo právnická osoba se sídlem (provozovnou) taktéž v obci na území MAS. Členem se nemůže stát osoba zaměstnaná v trvalém pracovním poměru u MAS. Všichni členové podávají písemnou přihlášku a následně vyjadřují souhlas se stanovami a cíli MAS. Na základě Usnesení správní rady MAS, jsou všichni členové povinni platit roční členský příspěvek.⁴⁹

Jak již bylo zmíněno v teoretické části, MAS fungují na politickém rozhodování nezávislým společenstvím občanů, neziskových organizací, soukromé podnikatelské sféry a veřejné správy. MAS Podbrdsko pro rok 2020 čítá celkem 55 subjektů napříč soukromým podnikatelským (např. PILA MARTINICE s.ro.; KAISER s.r.o.; Valcom Invest s.r.o.), soukromým neziskovým (SDH Tušovice; Rodinné centrum Pampeliška z.c.; TJ Sedlice) a veřejným sektorem (ZŠ a MŠ Hvozd'any; Město Březnice), přičemž každý patří k zájmové skupině. Možnost využití čerpání dotace získané ve spolupráci s MAS Podbrdsko na rozvoj území mají, jak členské subjekty, tak nečlenské subjekty z území MAS.⁵⁰

V následující tabulce jsou znázorněny podíly sektorů a členů MAS a jejich zastoupení. Největší podíl tedy zaujímá soukromý neziskový sektor.

Tabulka 1: Podíly sektorů MAS Podbrdsko

Soukromý podnikatelský sektor	12	21,82 %
Veřejný sektor	18	32,73 %
Soukromý neziskový sektor	25	45,45 %
Celkem	55	100 %

Zdroj: Vlastní zpracování dle <http://www.maspodbrdsko.cz/o-nas/organizacni-struktura/valna-hromada>

⁴⁹ MAS Podbrdsko. *Členové MAS* [online]. [cit. 2020-21-09]. Dostupné z: <http://www.maspodbrdsko.cz/o-nas/clenove-mas/>

⁵⁰ MAS Podbrdsko. *Organizační struktura* [online]. [cit. 2020-21-09]. Dostupné z: <http://www.maspodbrdsko.cz/o-nas/organizacni-struktura/valna-hromada/>

4.1.3 Struktura obcí na území MAS Podbrdsko

Na území MAS Podbrdsko se nachází celkem 36 obcí, které lze kategorizovat jednak podle velikosti, ale také z hlediska členství. Pro velikostní kategorizaci obcí byla vzhledem k celkovému zastoupení zvolena hranice 200 obyvatel. Pro účely práce jsou za malé považovány obce s počtem 200 obyvatel (včetně) a za větší pak obce s počtem obyvatel vyšším než 200. V rámci členství MAS obce zastupují veřejný sektor. Členské obce, stejně jako ostatní členové, platí členský příspěvek a podílejí se zapojení a volbě do orgánů MAS. Důležité je zmínit skutečnost, že možnost využití čerpání dotace získané ve spolupráci s MAS Podbrdsko na rozvoj území mají, jak členské obce, tak nečlenské obce z území.

Tabulka 2: Struktura obcí na území MAS Podbrdsko

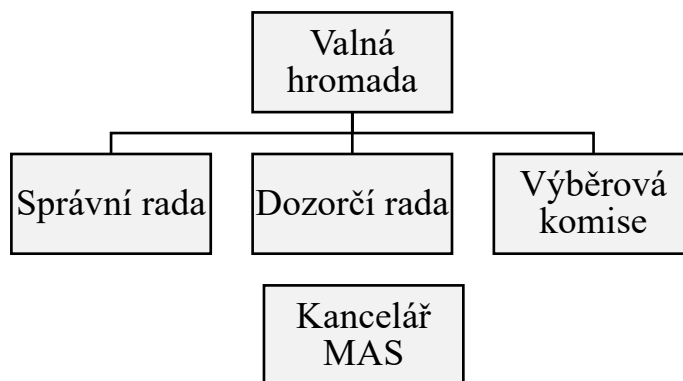
Obce na území	Členské obce:	Nečlenské obce:	Celkem:
MAS Podbrdsko			
Malé obce:	6	13	19
Větší obce:	8	9	17
Celkem:	14	22	36

Zdroj: Vlastní zpracování

Jak znázorňuje tabulka č. 1, na území MAS Podbrdsko se nachází 19 (52,78 %) malých obcí a 17 (47,22 %) větších obcí. Z hlediska členství se mezi obcemi z území MAS Podbrdsko nachází 14 (38,89 %) členských obcí a 22 (61,11 %) nečlenských obcí. Členské obce se pak skládají z 6 (42,86 %) malých obcí a 8 (57,14 %) větších obcí.

4.1.4 Organizační struktura MAS Podbrdsko

Obrázek 1: Schéma organizační struktury MAS Podbrdsko

Zdroj: Vlastní zpracování dle <http://www.maspodbrdsko.cz/o-nas/organizacni-struktura/>

Valná hromada je tvořena všemi členy a dále volí Správní radu, Dozorčí radu a Výběrovou komisi. Každý rok se koná alespoň jedenkrát, přičemž poslední se konala 3.9.2020 v KD Milín a účastnili se nejen členové MAS, ale také zájemci z řad veřejnosti. Na programu této valné hromady byla především volba do orgánů MAS, plnění SCLLD MAS Podbrdsko 2014–2020, a v neposlední řadě zahájení tvorby nové SCLLD (výběru hlavních témat financování projektů) pro období 2021–2027.⁵¹

Dalším orgánem je správní rada, představující statutární orgán. Správní rada má devět členů a funkční období jsou tři roky. Za MAS jedná samostatně předseda Správní rady – Markéta Balková (starostka obce Hvožďany) anebo společně oba místopředsedové – Ing. Petr Procházka; Ing. Petr Chotívka. Společně s valnou hromadou je rozhodovacím orgánem.⁵²

Dozorčí rada je kontrolním orgánem MAS a je tvořena třemi členy, přičemž jeden je zástupce veřejného sektoru, druhý soukromého neziskového sektoru a třetí soukromého

⁵¹ MAS Podbrdsko. *Valná hromada*. [online]. [cit. 2020-21-09]. Dostupné z: <http://www.maspodbrdsko.cz/o-nas/organizacni-struktura/valna-hromada/>

⁵² MAS Podbrdsko. *Správní rada* [online]. [cit. 2020-21-09]. Dostupné z: <http://www.maspodbrdsko.cz/o-nas/organizacni-struktura/spravni-rada/>

podnikatelského sektoru. Dozorčí rada dohlíží na monitoring a hodnocení SCLLD, provádí průběžnou kontrolu účetnictví a hospodaření MAS.⁵³

Výběrová komise plní výběrovou funkci MAS. Současnou výběrovou komisí tvoří devět členů. Výběrová komise by měla mít minimálně 5 členů, přičemž 1/3 zastupuje veřejný sektor, 1/3 soukromý neziskový sektor a 1/3 soukromý podnikatelský sektor.⁵⁴

Kancelář MAS je tvořena převážně zaměstnanci v trvalém pracovním poměru. Kancelář spolupracuje s výše zmíněnými orgány spolku, od kterých dostává úkoly k plnění. Kancelář je umístěná v Městském zdravotnickém zařízení Rožmitál pod Třemšínem (ul. Komenského 646). Kancelář MAS má v současné době tři zaměstnankyně v trvalém pracovním poměru, další zaměstnanci vykonávají činnost spojenou s MAS na základě DPČ (dohoda o pracovní činnosti) a DPP (dohoda o provedení práce). Ředitelkou kanceláře MAS a také vedoucím zaměstnancem pro realizaci SCLLD MAS Podbrdsko je Jana Filinová. Projektovou manažerkou PRV je Petra Benjáková. Projektovou manažerkou IROP, OPZ a OPŽ je Vendula Šedivá.

Konzultační hodiny pro veřejnost probíhají v kanceláři v Městském zdravotnickém zařízení v Rožmitále pod Třemšínem.

4.1.5 Činnost MAS Podbrdsko v programovém období 2014–2020

V programovém období 2014–2020 MAS Podbrdsko již měla schválenou SCLLD a mohla tak umožňovat žadatelům podporu rozvoje území skrze získání dotací ze čtyř OP – PRV, IROP, OPZ a OPŽP. Schválení SCLLD bylo pro MAS Podbrdsko velkým úspěchem a navázala tak ještě intenzivnější spolupráci se subjekty svého území s cílem, co nejvíce přispět k rozvoji území.

⁵³ MAS Podbrdsko. *Dozorčí rada* [online]. [cit. 2020-21-09]. Dostupné z: <http://www.maspodbrdsko.cz/o-nas/organizacni-struktura/dozorci-rada/>

⁵⁴ MAS Podbrdsko. *Výběrová komise* [online]. [cit. 2020-21-09]. Dostupné z: <http://www.maspodbrdsko.cz/o-nas/organizacni-struktura/vyberova-komise/>

4.1.5.1 Hodnocení činnosti MAS Podbrdsko s ohledem na plnění SCLLD 2014–2020

V průběhu programového období 2014–2020 se MAS snažila v rámci SCLLD realizovat 5 strategických cílů za pomoci příslušných opatření (stav k 31.12.2020):⁵⁵

- **Strategický cíl A. Kvalitní podmínky pro život obyvatel v území**

a) Realizovaná opatření v rámci IROP:

A.1.1. Stabilizace sítě a vybavenost školských zařízení na území MAS Podbrdsko

Podpořeny 4 projekty s alokací 8 300 321,67 Kč, kdy bylo investováno do odborných učeben ZŠ na území MAS.

A.1.2.2. Podpora infrastruktury pro sociální služby

Podpořeny 3 projekty s alokací MAS 7 115 840, 43 Kč, kdy bylo investováno do infrastruktury pro poskytování sociálních služeb. Byl tak podpořen ucelený zájem, rozšíření sociálních služeb a jejich dostupnost pro občany napříč celým území MAS. V obcích Milín, Hvožd'any a městě Březnice byla vybudována zázemí pro sociální služby, kde sociální pracovníci moci pracují se svými klienty.

b) Realizovaná opatření v rámci OPZ:

A.1.2.1. Podpora sociálních služeb

Podpořeny 2 projekty s alokací MAS 7 058 314, 36 Kč. Investice v rámci toho opatření přispěly k realizaci sociálních služeb Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi a Odlehčovací služba a odborné poradenství s cílem zvýšit dostupnost uvedených sociálních služeb v regionu MAS a tím zvýšit kvalitu života rodin ohrožených sociálním vyloučením.

- **Strategický cíl B. Příznivé podmínky pro podnikání/ekonomický rozvoj**

a) Realizovaná opatření v rámci OPZ

B.1.5. Podpora zaměstnanosti produktivního obyvatelstva

Podpořeno 12 projektů s alokací MAS 5 618 950, 75 Kč. Opatření s cílem podpory zaměstnanosti byla řešena formou dotací příměstských táborů. Jednalo se tak

⁵⁵ MAS Podbrdsko: *SCLLD MAS Podbrdsko 2014-2020* [online]. Hvožd'any, 2016, 47 s. [cit. 2020-10-13]. Dostupné z:

http://www.maspodbrdsko.cz/e_download.php?file=data/editor/180cs_13.pdf&original=SCLLD_MAS+Podbrdsko_2.STR.%2CIMPL.%C4%8C%C3%81ST_12.12.2016.pdf

v podstatě o podporu rodičů, kteří potřebují chodit do práce v období letních prázdnin.

b) Realizovaná opatření v rámci PRV

B.1.2. Podpora šetrných forem zemědělského využívání krajiny, služeb a obchodu

Podpořeny 3 projekty s alokací MAS 1 180 000 Kč, kdy bylo investováno do zemědělských podniků a zpracování zemědělských produktů. V rámci tohoto opatření bylo investováno do Masných specialit Podbrdsko, udírny a nastříkovačky masa.

B.1.3. Podpora rozvoje stávajících podniků a podnikatelských aktivit

Podpořeno 17 projektů s alokací MAS 6 862 400 Kč, kdy bylo investováno do zemědělských podniků. V rámci tohoto opatření byl podpořen předně nákup zemědělských strojů (např. traktor, přepravník zvířat, třídička brambor, lis na balíky či shrnovač píce).

B.1.4. Rozvoj MSP ve venkovském regionu MAS Podbrdsko

Podpořeno 7 projektů s alokací MAS 2 244 672 Kč, kdy bylo investováno do rozvoje malého a středního podnikání v regionu MAS. V rámci tohoto opatření byl podpořen např. nákup poloautomatické linky na výrobu dřeva; vybavení pedikérského salónu, virtualizačních serverů a obráběcího zařízení.

- **Strategický cíl C: Rozvinutá infrastruktura**

Bez realizovaných opatření.

- **Strategický cíl D: Rozvinutý cestovní ruch**

Bez realizovaných opatření.

- **Strategický cíl E: Kvalitní životní prostředí**

a) Realizovaná opatření v rámci OPŽP

E.1.2. Ochrana a údržba veřejné zeleně

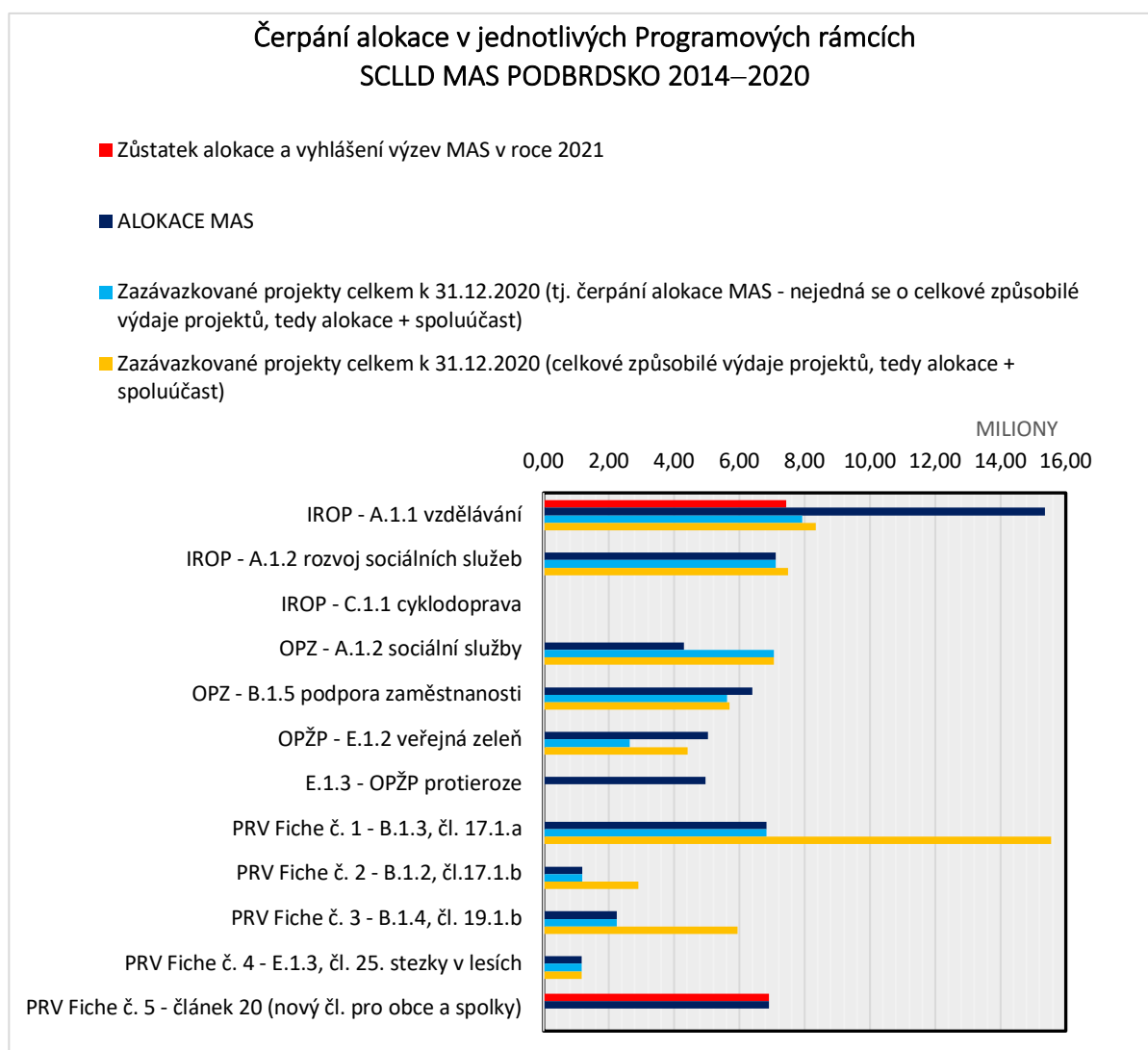
Podpořeno 5 projektů s cílem revitalizace veřejné zeleně v obcích. Alokace MAS činila 2 646 063, 03 Kč.

b) Realizovaná opatření v rámci PRV

E.1.3.1 Neproduktivní investice v lesích

Podpořeny 3 projekty, s alokací MAS 1 165 476 Kč, kdy byly podpořeny 3 naučené lesní stezky na území MAS.⁵⁶

Graf 1: Čerpání alokace v jednotlivých Programových rámcích SCLLD MAS Podbrdsko 2014–2020

Zdroj: Interní dokumenty MAS Podbrdsko; J. Filinová

⁵⁶ FILINOVÁ, J. Zpráva o realizaci SCLLD k 31.12.2020. Prosinec 2020. Archiv autora.

Výše uvedený graf zobrazuje jednotlivá opatření ze SCLLD (programové rámce) ve vztahu k alokaci MAS (stav k 31.12.2020). Pro každé opatření je tak znázorněna alokace MAS (tj. bez spoluúčasti subjektu), celkové způsobilé výdaje (alokace MAS + spoluúčast subjektu) a zůstatek alokace MAS. Je tedy zřejmé, že nejvyšší alokace MAS byla poskytnuta na realizaci opatření 1.1. Stabilizace sítě a vybavenost školských zařízení na území MAS Podbrdsko (zkráceně vzdělávání). Další skutečnost vyplývající z grafu je, že nejvyšších způsobilých výdajů dosahovalo opatření B.1.3. Podpora rozvoje stávajících podniků a podnikatelských aktivit, a to z důvodů vysokých finančních nákladů dané oblasti rozvoje a s tím související vysoké spoluúčasti subjektů.

V programovém období 2014–2020 byly tedy částečně naplněny 3 strategické cíle (A, B a E) a 2 zůstaly zcela nenaplněny (C a D). Plnění strategických cílů výrazně přispělo k naplnění dlouhodobé vize MAS Podbrdsko. V rámci SCLLD bylo k 31.12.2020 podpořeno celkem 56 projektů s celkovou alokací MAS 42 156 038, 24 Kč.⁵⁷

Podpořené projekty významně napomohly ke zvýšení kvality a dostupnosti sociálních služeb, vzdělávací infrastruktury, životního prostředí a zlepšení podmínek zemědělství a malého a středního podnikání na území MAS Podbrdsko.

4.1.5.2 Nadstavbové aktivity

MAS Podbrdsko každý rok pořádá tradiční Podbrdské farmářské a řemeslné trhy. Tyto trhy se konají ve venkovním areálu Podbrdského muzea (v areálu Na statku v Březnici). Počátek této tradice se datuje do roku 2015.

MAS Podbrdsko je společně s MAS Brdy a zástupci města Příbram partnerem projektu Místní akční plán vzdělávání na území Příbramska (MAP ORP Příbram). Počátek tohoto projektu se datuje k září 2015, kdy město Příbram začalo pracovat na přípravách nového projektu – MAP ORP Příbram, která je financován z Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV). MAP je zaměřen především na rozvoj kvalitního vzdělávání dětí a žáků do 15 let a cílem je tedy zlepšit kvalitu vzdělávání v MŠ a ZŠ daného území. Cíl by měl být naplněn pomocí podpory spolupráce zřizovatelů a škol. MAP je z 95 % financován

⁵⁷ FILINOVÁ, J. *Zpráva o realizaci SCLLD k 31.12.2020*. Prosinec 2020. Archiv autora.

prostřednictvím MŠMT a zbylých 5 % financuje město Příbram společně s MAS Podbrdsko a MAS Brdy. V období 1.5.2016–31.12.2018 probíhala realizace MAP I. a od 1.4.2019–31.3.2022 probíhá realizace MAP II. V současnosti je do projektu zapojeno 62 škol na území ORP Příbram.⁵⁸

V rámci finanční podpory z OPZ MAS Podbrdsko zrealizovala v letech 2017 – 2019 projekt Plánování sociálních služeb na území MAS Podbrdsko. Součástí tohoto projektu bylo vytvoření tzv. Střednědobého plánu sociálních služeb na území MAS Podbrdsko. Pro území MAS Podbrdsko byl utvořen Katalog poskytovatelů sociálních služeb, za účelem zmapování zásadních poskytovatelů sociálních služeb. Tento katalog je v elektronické podobě volně dostupný a ke stažení na stránkách <http://www.sospodbrdsko.cz/>. A právě v rámci těchto aktivit vznikl také informační portál SOS Podbrdsko, kde jsou uvedeni poskytovatelé sociálních služeb napříč celým území MAS. Vše je podrobně rozděleno do ikoněk, představující různé nelehké životní situace.

Vedle tvorby a realizace SCLLD MAS Podbrdsko přispívá k rozvoji území i nadstavbovými (doplňkovými) aktivitami. Tato skutečnost tedy potvrzuje, že MAS Podbrdsko vykonává podstatnou úlohu v rámci rozvoje území.

4.1.6 Programové období 2021–2027

V programovém období bude mít MAS Podbrdsko pravděpodobně možnost podporovat rozvoj území pomocí čtyř OP – SZP (náhrada za bývalý PRV), IROP, OPŽP, OPZ + a OP TAK. Aby MAS mohla takovou podporu poskytovat a využívat dotací ze zmíněných OP, musí mít schválenou novou SCLLD, a právě výstupy z výzkumného šetření této práce mj. poslouží jako jeden z podkladů při její tvorbě.

⁵⁸ PILÍKOVÁ, M., FILINOVÁ, J. *Závěrečná sebehodnotící zpráva projektu MAP ORP Příbram* [online]. Příbram, 2018, 13 s. [cit. 2020-10-12]. Dostupné z: http://www.maspodbrdsko.cz/e_download.php?file=data/editor/206cs_10.pdf&original=Z%C3%A1v%C4%9Bre%C4%8Dn%C3%A1%20sebehodnotic%C3%AD%20zpr%C3%A1va%20MAP%20ORP%20P%20C5%99%C3%ADbram.pdf

4.2 Vlastní výzkumné šetření

4.2.1 Cíl a metodika

Cílem vlastního výzkumného šetření je získání potřebných podkladů – dat a informací pro vytvoření návrhu pro novou strategii. Pro tyto účely byla využita kvantitativní metoda s využitím techniky dotazníku, vedoucí jednak ke sběru potřebných dat a informací pro novou strategii, ale také k získání odpovědí pro výzkumné otázky.

Stanovené výzkumné otázky:

1. Do rozvoje území ve spolupráci s MAS Podbrdsko se v programovém období 2021–2027 mají zájem zapojit spíše malé nebo větší obce?
2. Do rozvoje území ve spolupráci s MAS Podbrdsko se v programovém období 2021–2027 mají zájem zapojit spíše členské nebo nečlenské obce?
3. Mají větší zájem podporu rozvoje formou dotací ve spolupráci s MAS Podbrdsko pro období 2021–2027 spíše obce, na jejichž území již takové podpory bylo využito v předchozím programovém období?
4. Projevily obce s již existujícími konkrétními rozvojovými záměry větší zájem o podporu rozvoje formou dotací ve spolupráci s MAS Podbrdsko pro období 2021–2027 než obce bez konkrétních rozvojových záměrů?

Dotazník je tedy koncipován tak, zodpovídal výše uvedené výzkumné otázky a dále sloužil ke sběru dat pro návrhovou část práce.

Dotazník má celkem tři sekce:

- První sekce (otázky č. 1, 2 a 3) obsahuje otázky, které mají funkci třídících znaků. Tyto znaky poslouží k získání základní charakteristiky zapojených obcí.
- Druhá sekce (otázky č. 4 a 5) je vztahena k předchozímu programovému období (2014–2020) a s ním související činnosti MAS Podbrdsko v rámci rozvoje území.
- Třetí sekce (otázky č. 6, 7, 8, 9, 10, 11 a 12) se pak vztahuje k programovému období 2021–2027 a k dílčímu cíli práce – navržení vlastních vhodných opatření pro SCLLD MAS Podbrdsko 2021–2027. Tato sekce má zajistit informace o rozvojových záměrech a potřebách obcí na území MAS Podbrdsko. Výstupy této sekce budou mj. dále poskytnuty pracovníkům MAS Podbrdsko, jako podklad právě pro tvorbu oficiální SCLLD 2021–2027.

Cílovou skupinou pro výzkumné šetření jsou starostové obcí z území MAS Podbrdsko. Dotazník byl distribuován takovým způsobem, že starostové obcí obdrželi odkaz sloužící k přesměrování k elektronickému dotazníku. Dotazník byl vytvořen pomocí systému Dotaznik.czu.cz. Příprava dotazníku a jeho následná distribuce proběhla ve spolupráci s ředitelkou MAS Podbrdsko – Janou Filinovou. Celkem bylo obesláno všech 36 starostů obcí na území MAS Podbrdsko a návratnost činila 28 vyplněných dotazníků, tedy 77,78 %. Do výzkumného šetření tedy bylo zapojeno 28 obcí. Sběr dat pomocí dotazníků probíhal v období 16.11.–22.11. 2020. Na přání konkrétních obcí, které v tomto datu nestihly odpovědět, byl pak dotazník zpřístupněn ještě v období 23.11.–25.11.2020. Výstupy pak posloužily k zodpovězení výzkumných otázek a jako podklad pro návrh rozvojových opatření pro SCLLD na období 2021–2027.

4.3 Výsledky výzkumného šetření

Po ukončení výzkumného šetření byly odpovědi respondentů, v tomto případě starostů obcí území MAS Podbrdsko, zaneseny do grafů či tabulek pro lepší přehlednost. Pro grafické znázornění odpovědí byly zvoleny sloupcové grafy s absolutními hodnotami. Výsledky výzkumného šetření následně byly rozděleny do tří podkapitol, přičemž rozdělení vychází z výše zmíněného konceptu dotazníku.

4.3.1 Základní charakteristika zapojených obcí

První část výzkumného šetření byla věnována základní charakteristice zapojených⁵⁹ obcí. Odpovědi respondentů získané z první sekce dotazníku tedy poskytují informace o členství v MAS Podbrdsko, velikosti (z hlediska počtu obyvatel), formách spolupráce a předmětu spolupráce zapojených obcí.

⁵⁹ Obce, které byly zapojeny do výzkumného šetření

Graf 2: Členství zapojených obcí

Zdroj: Vlastní zpracování

Jak dokládá graf č. 2, do výzkumného šetření se zapojilo celkem 28 obcí, z toho 11 (39,29 %) členských a 17 (60,71 %) nečlenských. Více jak polovina zapojených obcí tedy nejsou členy spolku MAS Podbrdsko. Nečlenské obce byly dále dotazovány na zájem o členství v následujících letech.

Tabulka 3: Zájem zapojených nečlenských obcí o členství v příštích letech

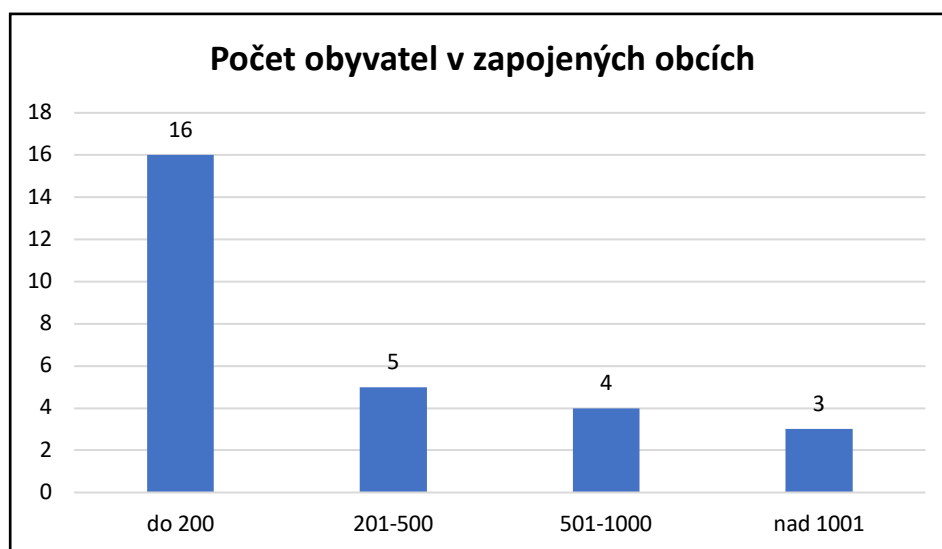
Počet zapojených nečlenských obcí celkem:	17
Počet zapojených nečlenských obcí, které by se v příštích letech chtěly stát členem MAS Podbrdsko:	2
Počet zapojených nečlenských obcí, které by se ani příštích letech nechtěly stát členem MAS Podbrdsko:	15

Zdroj: Vlastní zpracování

Pouze 2 nečlenské obce by se v příštích letech chtěly stát členy MAS Podbrdsko a zbylých 15 obcí chce i v dalších letech zůstat nečlenskými, ať už z jakéhokoliv důvodu.

Mezi další zjišťované charakteristiky zapojených obcí patří velikost z hlediska počtu obyvatel. Pro velikostní kategorizaci obcí, sloužící k dalšímu vyhodnocení výzkumného šetření a zodpovězení výzkumných otázek, byla vzhledem k velikostnímu zastoupení obcí na území MAS Podbrdsko zvolena hranice 200 obyvatel. Za malé obce jsou tedy pro účely výzkumného šetření považovány obce s počtem obyvatel do 200 (včetně). Za větší obce pak považujeme obce s počtem obyvatel větší než 201 (včetně). Celek velkých obcí tedy tvoří obce s počty obyvatel 201–500; 501–1000 a nad 1001.

Graf 3 : Počet obyvatel v zapojených obcích

Zdroj: Vlastní zpracování

Jak je patrné z výše uvedeného grafu, 16 obcí má počet obyvatel menší než 201, 5 obcí má počet obyvatel v rozmezí 201 až 500, 4 obce v rozmezí 501–1000 a 3 obce mají více než 1001 obyvatel. Je tedy možno konstatovat, že nejvyšší zastoupení mezi zapojenými obcemi mají nejmenší obce, a to s počtem obyvatel do 200. Z výše určeného velikostního hlediska se mezi malé obce řadí 57,14 % zapojených obcí a zbylých 42,86 % tvoří obce větší, tedy rozdíl v zastoupení není příliš významný.

Další základní charakteristikou zapojených obcí je jejich spolupráce s ostatními obcemi na území MAS Podbrdsko a její forma.

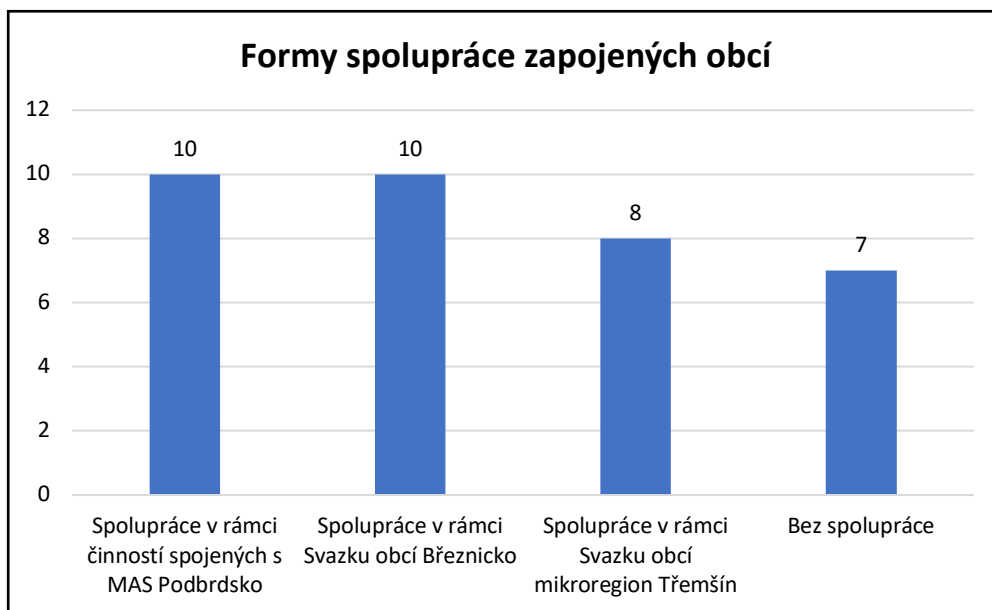
Tabulka 4: Spolupracující a nespolupracující zapojené obce

Počet zapojených obcí celkem:	28
Počet zapojených spolupracujících obcí:	21
Počet zapojených nespolupracujících obcí:	7

Zdroj: Vlastní zpracování

Z výsledků výzkumného šetření vyplývá skutečnost, že 21 (75 %) zapojených obcí spolupracuje s dalšími, ať už v jakékoliv formě a 7 (25 %) zapojených obcí s dalšími nespolupracuje. U spolupracujících zapojených obcí byla dále zjišťována forma a předmět spolupráce.

Graf 4: Formy spolupráce zapojených obcí

Zdroj: Vlastní zpracování

Z podrobnějšího vyhodnocení vyplývá, že zapojených 10 obcí spolupracuje s dalšími v rámci činností spojených s MAS Podbrdsko, 10 zapojených obcí spolupracuje s ostatními v rámci Svazku obcí Březnicko, 8 zapojených obcí v rámci Svazku obcí mikroregion Třemšín a 7 zapojených obcí nespolupracuje žádnou formou (v otázce byla možnost vícenásobné odpovědi). Obce spolupracující v rámci činností spojených s MAS Podbrdsko

většinou spolupracují ještě zároveň v rámci Svazku obcí Březnicko, nebo v rámci Svazku obcí mikroregion Třemšínsko. Nutno dodat, že jediná možnost, kde se spolupráce může překrývat, je v rámci MAS Podbrdsko. Mezi zapojenými obcemi tedy jednoznačně převažují obce spolupracující nad nespolupracujícími, ať již jakoukoliv formou. Při bližším posouzení jednotlivých odpovědí se jako nejčastější forma spolupráce jeví kombinace spolupráce v rámci činností spojených s MAS Podbrdsko a v rámci Svazku obcí Březnicko.

U obcí, které spolupracují, až už jakoukoliv formou, bylo dále zjišťováno, jakých záležitostí se spolupráce především týká.

Tabulka 5: Předmět spolupráce zapojených obcí

Předmět spolupráce:	Počet obcí:
Investiční záležitosti (příprava projektů a plánů)	1
Neinvestiční záležitosti (organizace školství, volnočasových aktivit, tradic)	10
Úroveň sdílených zkušeností a vzájemných rad, týkajících se vedení obce.	10

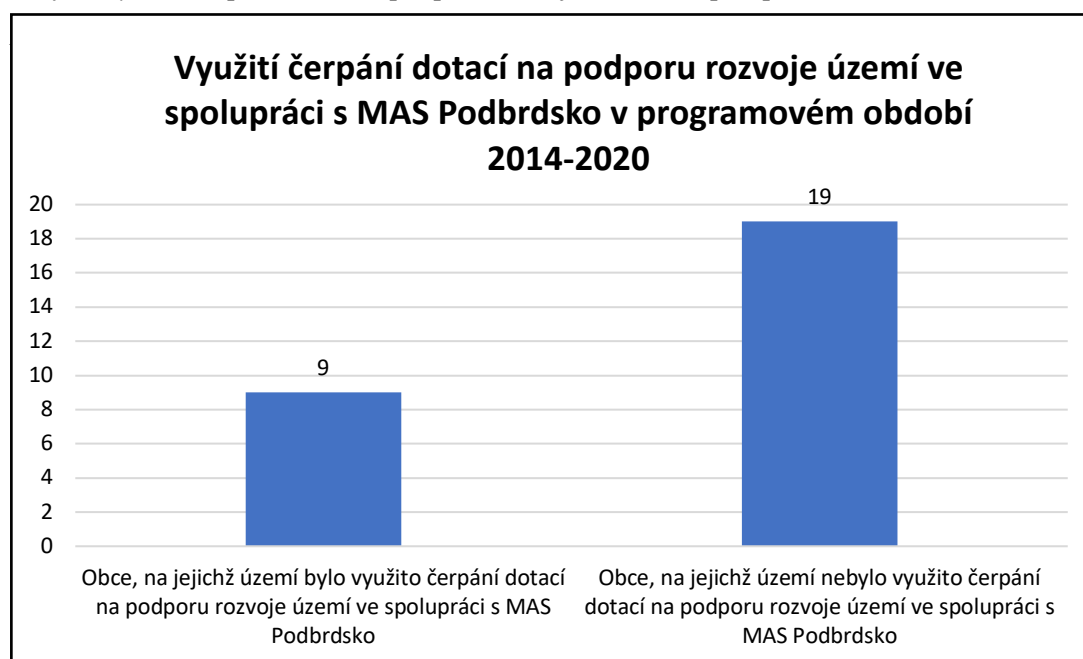
Zdroj: Vlastní zpracování

Z výsledků výzkumného šetření vyplývá, že nejčastěji obce spolupracují v rámci neinvestičních záležitostí a na úrovni sdílených zkušeností a vzájemných rad. Pouze jedna obec spolupracuje s další, pravděpodobně nezapojenou obcí do výzkumného šetření, v rámci investičních záležitostí.

4.3.2 Programové období 2014–2020 ve vztahu k zapojeným obcím

Druhá část výzkumného šetření byla věnována předchozímu programovému období, tedy 2014–2020 a to ve vztahu k zapojeným obcím. Pro tuto část výzkumného šetření posloužily odpovědi respondentů z druhé sekce dotazníku. Cílem této části výzkumného šetření bylo zjistit, zda na území zapojených obcí bylo využito čerpání dotací na podporu rozvoje území ve spolupráci s MAS Podbrdsko v programovém období 2014–2020 a v případě, že takovéto podpory využito bylo, bylo dále podrobněji zjišťováno, jaký subjekt byl žadatelem dotace a z jakých OP bylo čerpáno. Dále bylo cílem zjistit subjektivní názor respondentů v otázce přínosu činnosti MAS Podbrdsko k rozvoji území a oblasti, ve kterých byl rozvoj nejpatrnější.

Graf 5: Využití čerpání dotací a podporu rozvoje území ve spolupráci s MAS

Zdroj: Vlastní zpracování

Ze získaných odpovědí vyplývá, že na území 9 (32,14 %) zapojených obcí bylo využito možnost čerpání dotace získané ve spolupráci s MAS Podbrdsko na rozvoj území a na území 19 (67,86 %) zapojených obcí takové podpory využito nebylo. Mezi zapojenými obcemi tedy převažují obce, na jejichž území nebylo využito možnosti čerpání dotací na podporu území ve spolupráci s MAS Podbrdsko v programovém období 2014–2020.

U zapojených obcí, na jejichž území byla využita možnost čerpání dotace získané ve spolupráci s MAS Podbrdsko na rozvoj území byl dále zjišťován typ žadatele dotace a OP, ze kterého bylo čerpáno.

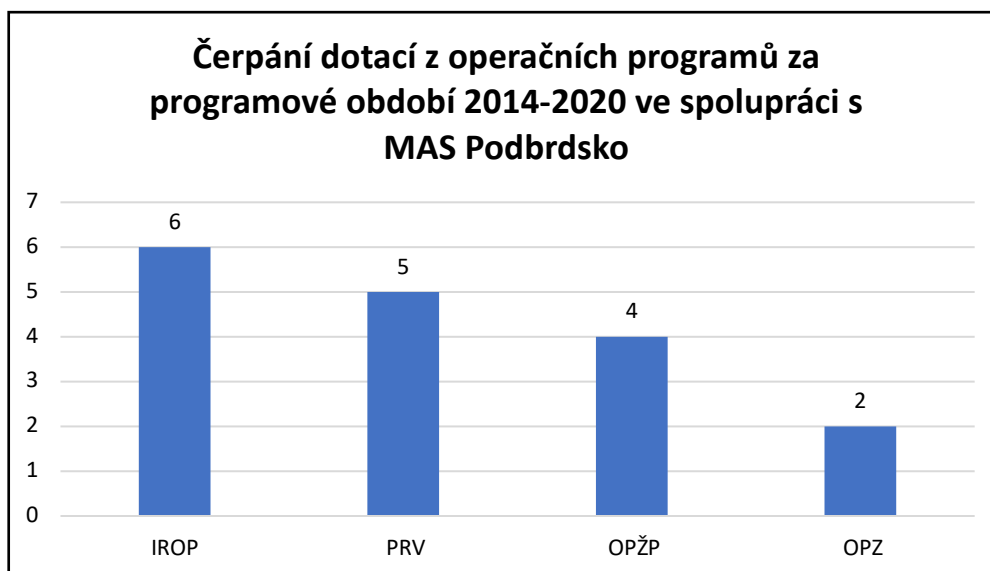
Tabulka 6: Přehled typů žadatelů dotace na rozvoj území

Žadatel dotace na rozvoj území:	Počet obcí:
Obec	5
Podnikatelský subjekt, působící na území obce	1
Neziskový subjekt, působící na území obce	3

Zdroj: Vlastní zpracování

Dle odpovědí respondentů byla v 5 zapojených obcích žadatelem o dotaci na rozvoj území obec, ve 3 zapojených obcích neziskový subjekt, působící na území obce a v 1 podnikatelský subjekt, působící na území obce. Největší zastoupení mezi žadateli o dotaci ve spolupráci s MAS Podbrdsko měly dle získaných odpovědí tedy samotné obce.

Graf 6: Čerpání dotací z operačních programů za programové období 2014–2020 ve spolupráci s MAS Podbrdsko

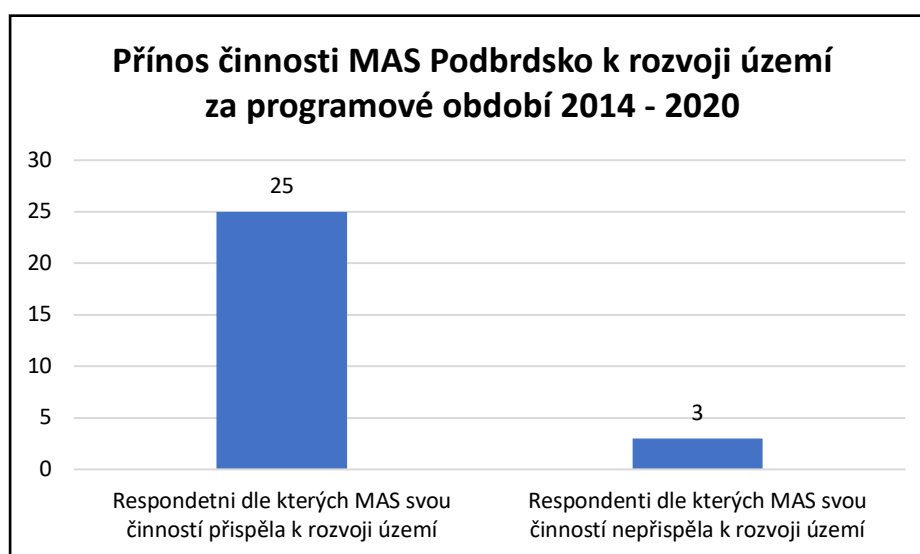
Zdroj: Vlastní zpracování

Ze získaných odpovědí vyplývá, že na území zapojených obcí bylo v programovém období 2014–2020 využito finančních prostředků ze všech čtyř možných OP. Na území 6 zapojených obcí bylo čerpáno z IROP, na území 5 zapojených obcí z PRV, na území 4 zapojených obcí z OPŽP a na území 2 zapojených obcí z OPZ. Vzhledem k celkovému

počtu zapojených obcí, na jejichž území bylo využito možnosti čerpání dotačních prostředků ve spolupráci s MAS Podbrdsko je jasné, že v rámci jedné obce bylo v některých případech čerpáno z více než jednoho OP. Nejvíce obcí ovšem uvedlo, že na jejich území bylo čerpáno z IROP.

Druhá část výzkumného šetření dále zkoumala otázku přínosu činnosti MAS Podbrdsko k rozvoji území za programové období 2014–2020.

Graf 7: Přínos činnosti MAS Podbrdsko k rozvoji území za programové období 2014–2020

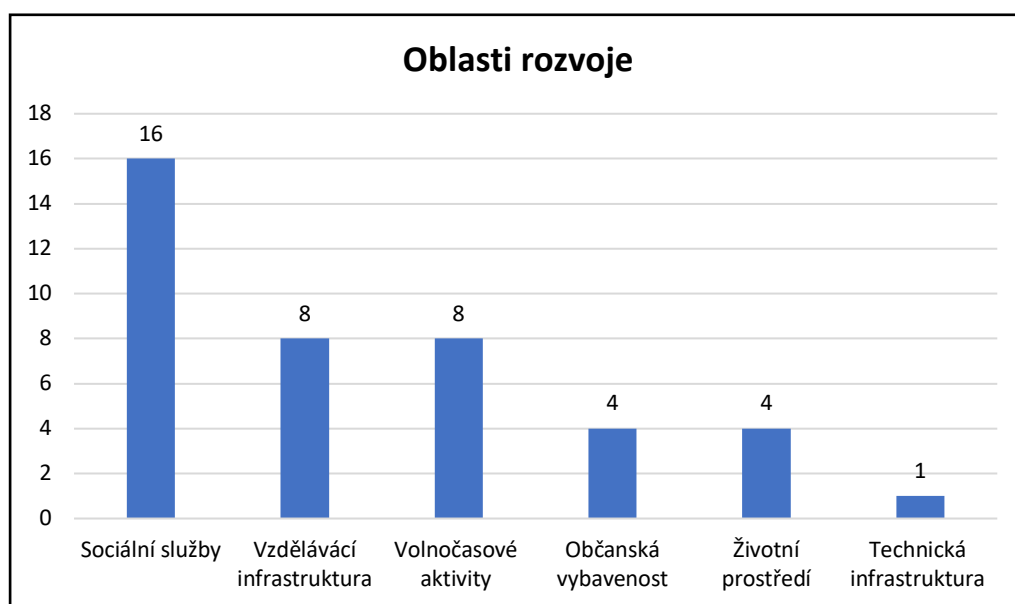

Zdroj: Vlastní zpracování

Výstupy z otázky, týkající se přínosu činnosti MAS Podbrdsko k rozvoji území je nutno považovat za velmi subjektivní, neboť se jedná čistě o názory respondentů. Dle 25 (89,29 %) respondentů MAS Podbrdsko přispěla svou činností k rozvoji území a dle 3 (10,71 %) respondentů svou činností k rozvoji území nepřispěla. Dle většiny respondentů tak MAS Podbrdsko svou činností v programovém období 2014–2020 přispěla k rozvoji území.

U respondentů, dle kterých MAS Podbrdsko svou činností přispěla k rozvoji území, byly dále zjišťovány oblasti, pro které byl takový rozvoj nejpatrnější.

Graf 8: Oblasti rozvoje

Zdroj: Vlastní zpracování

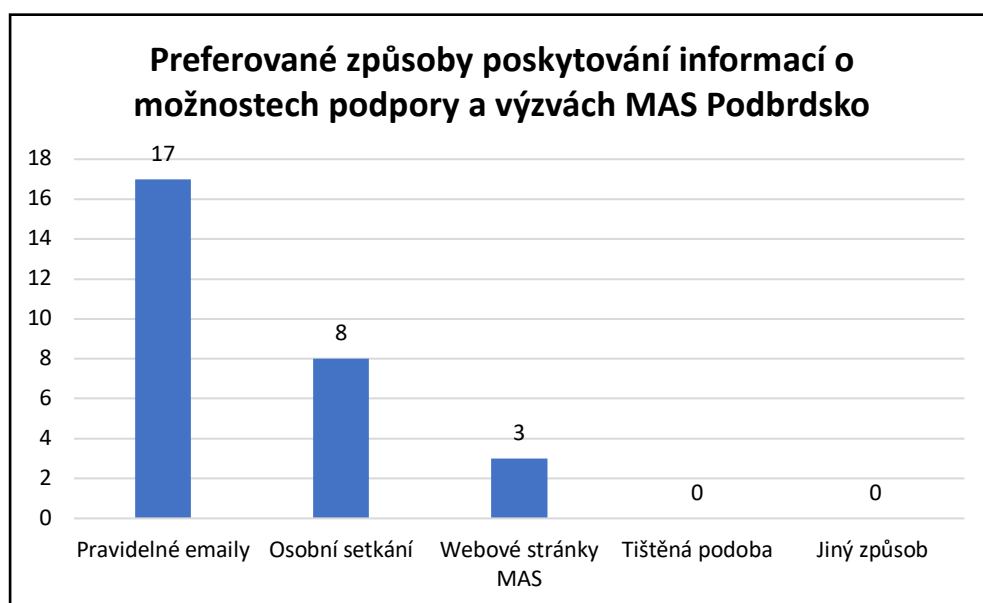
Výstupy z otázky, týkající se oblastí, ve kterých byl rozvoj ve spolupráci s MAS Podbrdsko nejpatrnější lze opět považovat za subjektivní. Na otázku týkající se oblasti/i, ve které/ých byl rozvoj nejpatrnější, měli respondenti v případě nerozhodnosti možnost dvounásobné odpovědi, a proto výstupy v absolutních hodnotách neodpovídají počtu respondentů, kteří na tuto otázku odpovídali. Z celkového rozložení odpovědí tedy vyplývá, že více než polovina respondentů možnost dvounásobné odpovědi skutečně využila. Nejpatrnější rozvoj byl dle 16 respondentů jednoznačně v oblasti sociálních služeb. Dle 8 respondentů byl pak rozvoj nejpatrnější v oblastech vzdělávací infrastruktury a volnočasových aktivit. Další 4 respondenti zvolili oblasti občanské vybavenosti a životního prostředí a pouze 1 respondent zvolil oblast technické infrastruktury. Po celkovém vyhodnocení odpovědí respondentů tedy vyplývá skutečnost, že nejpatrnější rozvoj v souvislosti s činností MAS Podbrdsko v programovém období 2014–2020 byl v oblasti sociálních služeb.

4.3.3 Programové období 2021–2027 ve vztahu k zapojeným obcím

Třetí část výzkumného šetření byla věnována novému programovému období, tedy 2021–2027 ve vztahu k zapojeným obcím. Pro tuto část výzkumného šetření posloužily odpovědi respondentů z třetí sekce dotazníku. Tato část výzkumného šetření měla za cíl především prošetřit, jaké jsou preference starostů, co se týče rozvoje území ve spolupráci s MAS Podbrdsko. Dále byl v rámci této části zjišťován preferovaný způsob přijímání informací, preference velikosti projektů, plánované konkrétní rozvojové záměry a předpokládaná aktivita ze strany starostů ve vztahu k využití dotačních prostředků pro rozvoj obce, získaných v rámci spolupráce s MAS Podbrdsko.

Pro kvalitní spolupráci mezi obcemi a MAS Podbrdsko je jedním z klíčových prvků komunikace a informovanost. Pro využití možnosti získání dotace ve spolupráci s MAS Podbrdsko je tedy nezbytné najít efektivní způsob, kterým MAS bude o těchto možnostech informovat, ať již o vyhlášených výzvách nebo dalších činnostech podporujících rozvoj území.

Graf 9 : Preferované způsoby poskytování informací

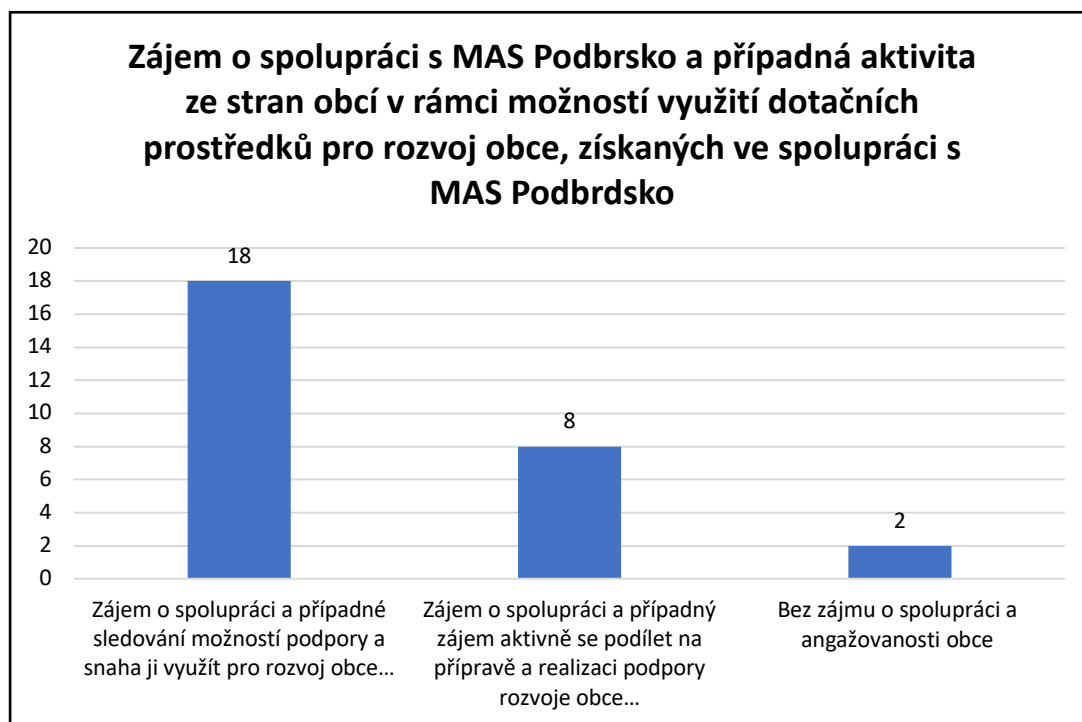

Zdroj: Vlastní zpracování

Nejvíce preferovaným způsobem poskytování informací o podpoře a výzvách ze strany MAS Podbrdsko, je dle získaných odpovědí způsob pravidelných emailů, kdy tuto možnost volilo 17 (60,71 %) respondentů. Druhým preferovaným způsobem jsou osobní setkání, kdy tuto možnost volilo 8 (28,57 %) respondentů. Jako třetí preferovaný způsob vyšla informovanost prostřednictvím webových stránek, kdy tuto možnost volili 3 (10,71 %) respondenti. Způsoby tištěné podoby a jiný – volně navržený způsob předávání informací nebyly preferovány žádným z respondentů. Dle respondentů by tak MAS Podbrdsko v programovém období 2021–2027 měla informace o výzvách a celkové činnosti sdělovat starostům obcí či ostatním zastupitelům prostřednictvím pravidelných emailů. Jako nejpreferovanější způsob předávání informací byl tak potvrzen způsob, který MAS Podbrdsko ke sdělování informací využívala již v předchozím programovém období.

Pro činnost MAS v oblasti rozvoje a v podstatě celé fungování MAS je velmi důležitým aspektem spolupráce s obcemi na jejím území, kde je nutným předpokladem projevený zájem a aktivita ze stran obcí.

Graf 10: Zájem o spolupráci s MAS Podbrdsko a případná aktivita ze stran obcí

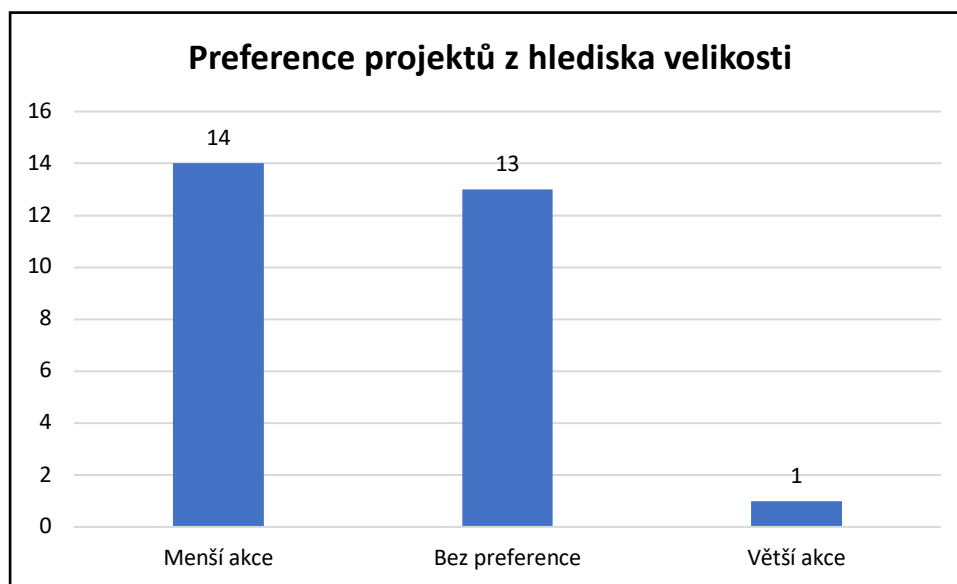

Zdroj: Vlastní zpracování

Z odpovědí respondentů vyplývá, že 18 (64,29 %) zapojených obcí projevilo zájem o spolupráci s MAS Podbrdsko pro programové období 2021–2027 a příslušní starostové zapojených obcí by sledovali možnosti podpory a snažili by se je využít pro rozvoj obce, potažmo celé území MAS Podbrdsko. Dalších 8 (28,57 %) zapojených obcí také projevilo zájem o spolupráci s MAS Podbrdsko a příslušní starostové by měli zájem se aktivně podílet na přípravě realizace podpory rozvoje obce, tedy i tvorbě a formulaci nové strategie a hodnocení předložených projektů. Pouze 2 (7,14 %) zapojené obce neprojevily zájem a angažovanost v rozvoji území, spojeném s MAS Podbrdsko. Z výsledků tedy vyplývá, že většina starostů tedy projevuje zájem či angažovanost v otázce využití dotačních prostředků pro rozvoj obce, získaných ve spolupráci s MAS Podbrdsko pro programové období 2021–2027. Tyto výsledky v podstatě potvrzují, že většina obcí má zájem o rozvoj území ve spolupráci s MAS Podbrdsko. Byla tak potvrzena jedna ze základních podmínek komunitního rozvoje území a tuto skutečnost lze vnímat jako velmi pozitivní v rámci rozvoje území obecně.

Pro tvorbu nové SCLLD na období 2021–2027 a s tím související rozvojová opatření je přínosné znát preference týkající se velikosti projektů ze stran spolupracujících obcí.

Graf 11: Preference projektů z hlediska velikosti

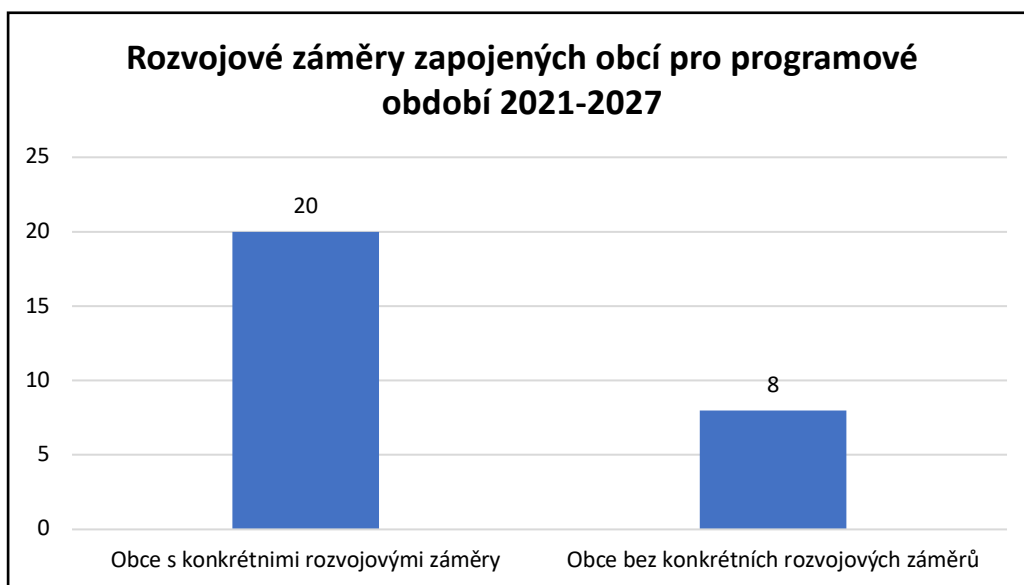

Zdroj: Vlastní zpracování

Menší projekty či akce, umožňující realizaci co nejvíce záměrů místních komunit upřednostňuje 14 (50 %) zapojených obcí. Dalších 13 (46,43 %) obcí nemá danou preferenci, co se týče velikosti projektů a pouze 1 (3,57 %) obec preferuje větší projekty či akce, které by dosahovaly co největších a nejviditelnějších výsledků. Jako nejpreferovanější mezi zapojenými obcemi z hlediska velikosti tedy vychází menší projekty či akce a měly by být podporované v rámci činností spojených s MAS Podbrdsko. Preference menších akcí a projektů by také měla být zohledněna při tvorbě SCLLD a rozvojových opatření na programové období 2021–2027. Výstupy z otázky preference velikosti projektů ve vztahu k minulému programovému období tak pouze potvrzují preferenci menších akcí a projektů.

Stejně tak jako je pro tvorbu nové SCLLD přínosné znát preferenci velikosti projektů, je přínosné vědět, zda zapojené obce již mají konkrétní rozvojové záměry a popřípadě jaké.

Graf 12: Rozvojové záměry zapojených obcí

Zdroj: Vlastní zpracování

Mezi zapojenými obcemi je 20 (71,43 %) obcí, které již mají konkrétní rozvojové záměry a 8 (28,57 %) obcí zatím nikoliv. Více jak polovina zapojených obcí již tedy konkrétní rozvojové záměry má a pro tvorbu nové strategie a rozvojových opatření je dále přínosné je znát.

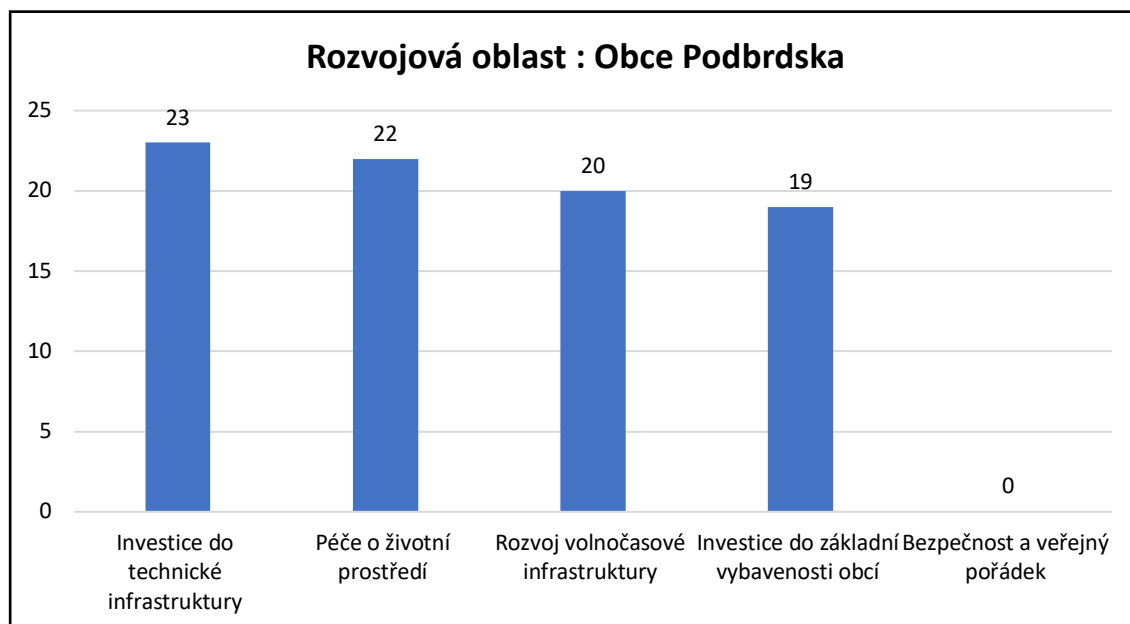
Mezi konkrétní rozvojové zájmy uvedené zapojenými obcemi patří: Výstavba multifunkčního sportovního hřiště; vybudování dětského hřiště; výstavba rozhledny;

vybudování místní kanalizace; zlepšení stavu místních komunikací; revitalizace zeleně; znovu využívání bývalé sokolovny; vodofikace; rozšíření veřejného osvětlení; obnova původních lesních cest; výstavba vodovodu; vybudování parkoviště pro návštěvníky Brd; obnova historických památek (pomníku); podpora prorodinných opatření; podpora spolkové činnosti; oprava veřejných budov; vybudování chodníku; vybudování naučných stezek a zlepšení vzdělávací infrastruktury (zakoupení nového školního vybavení). Nutno dodat, že se opakovaně objevil rozvojový záměr v podobě výstavby hřišť (sportovcích i dětských) a revitalizace obecní zeleně. Tyto zmíněné rozvojové záměry by se tak měly určitým způsobem promítnout do rozvojových opatření v rámci SCLLD MAS Podbrdsko 2021–2027. Skutečnost, že u více jak poloviny zapojených obcí existují konkrétní rozvojové záměry, potvrzuje angažovanost a zájem obcí se jistým způsobem podílet na rozvoji území.

Mezi přínosné informace při tvorbě SCLLD bezesporu patří již výše uvedené výstupy z dotazníkového šetření. Ovšem mezi stěžejní informace pro tvorbu nové SCLLD patří také poznatky o preferencích jednotlivých rozvojových oblastí neboli oblastí, které potřebují zvýšenou pozornost v rámci rozvoje. Hlavním rozvojovým oblastem byly věnovány poslední tři otázky dotazníku. U všech otázek této části, respondenti vybírali tři podoblasti rozvoje, které by se dle jejich názoru měly v rámci území prioritně řešit. Z výstupů těchto tří otázek tedy vyplývají oblasti, které jsou respondenty považovány za prioritní v rámci rozvoje území a měly by být brány v potaz při tvorbě nové SCLLD a ostatně pro tento účely také byly respondentům pokládány.

První z rozvojových oblastí byla zaměřená na obce Podbrdská

Graf 13: Rozvojová oblast: Obce Podbrdská

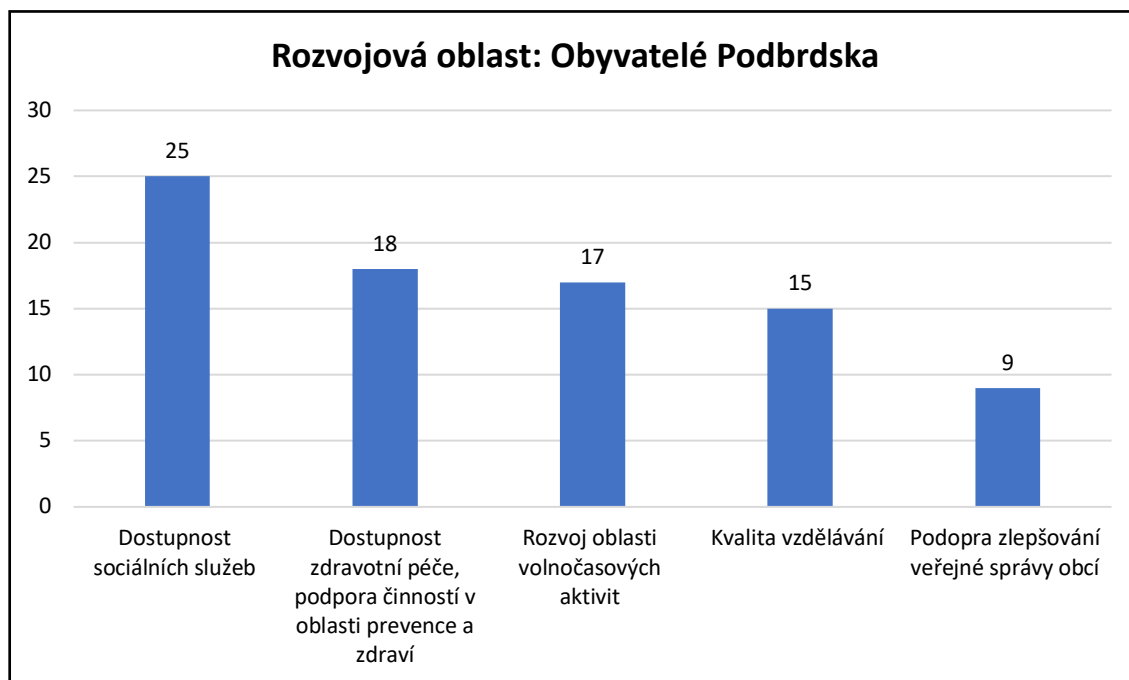
Zdroj: Vlastní zpracování

Mezi tři prioritní podoblasti, které by se v rámci rozvoje obcí Podbrdská dle respondentů měly řešit, patří: Podoblast investice do technické infrastruktury (místní komunikace, parkoviště, veřejné osvětlení, infrastruktura pro cyklodopravu) – prioritní dle 23 (82,14 %) ⁶⁰ respondentů; podoblast péče o životní prostředí (zeleň v obcích, ČOV, kanalizace, nakládání s odpady) – prioritní dle 22 (78,58 %) respondentů a podoblast podpory rozvoje volnočasové infrastruktury (kulturní i sportovní, výstavba hřišť, naučných stezek, zázemí pro společenské akce) – prioritní dle 20 (71,43 %) respondentů. Investice do základní vybavenosti obcí (školství a sociální a zdravotní služby) se sice do třech nejpreferovanějších podoblastí nevešla, ale byla považována jako prioritní 19 (67,86 %) respondenty, což ve výsledku není výrazný rozdíl oproti třem nejpreferovanějším. Podoblast bezpečnost a veřejný pořádek nebyla považována za prioritní ani jedním z respondentů.

⁶⁰ Všech 28 respondentů by znamenalo 100%

Druhá z rozvojových oblastí byla zaměřená na obyvatele Podbrdsko.

Graf 14: Rozvojová oblast: Obyvatelé Podbrdsko

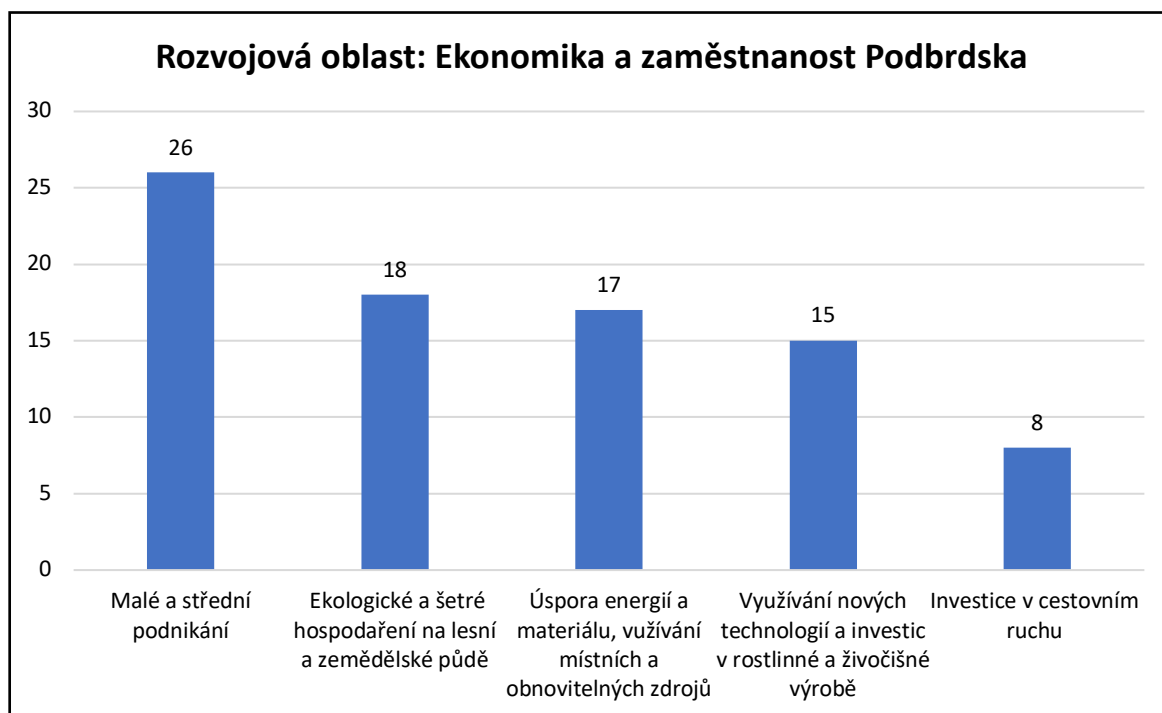

Zdroj: Vlastní zpracování

Mezi tři prioritní podoblasti, které by se v rámci rozvojové oblasti obyvatelé Podbrdsko dle respondentů měly řešit, patří: Podoblast zajištění dostupnosti sociálních služeb (zajištění dostupnosti a zvýšení kvality sociálních služeb) – prioritní dle 25 (89,29 %) respondentů; podoblast zajištění dostupnosti zdravotní péče – prioritní dle 18 (64,29 %) respondentů a podoblast rozvoje oblasti volnočasových aktivit (podpora místních tradic, společenských i sportovních aktivit) – prioritní dle 17 (60,71 %) respondentů. Podoblastmi, které dle celkového vyhodnocení odpovědí respondentů nepatří mezi tři prioritní, jsou: Podoblast kvality vzdělávání (ZŠ, MŠ, celoživotní vzdělávání) – prioritní dle 15 (53,57 %) respondentů a podoblast podpory zlepšování veřejné správy obcí (vzdělávání volených zástupců) – prioritní dle 9 (32,14 %) respondentů.

Třetí z rozvojových oblastí byla zaměřená na ekonomiku a zaměstnanost Podbrdská.

Graf 15: Rozvojová oblast: Ekonomika a zaměstnanost Podbrdská

Zdroj: Vlastní zpracování

Mezi tři prioritní podoblasti, které by se v rámci rozvojové oblasti ekonomika a zaměstnanost Podbrdská dle respondentů měly řešit, patří: Podoblast podpory malého a středního podnikání za účelem rozvoje trhu práce v regionu (pomoc při zahájení podnikání, nákup zařízení podporujících rozvoj podnikání) – prioritní dle 26 (92,86 %) respondentů; podoblast podpory ekologického a šetrného hospodaření na lesní a zemědělské půdě – prioritní dle 18 (64,29 %) respondentů a podoblast podpory úspor energií a materiálů a využívání místních zdrojů – prioritní dle 17 (60,71 %) respondentů. Podoblastmi, které dle celkového vyhodnocení odpovědí respondentů nepatří mezi tři prioritní, jsou: Podoblast podpory využívání nových technologií a investic v rostlinné a živočišné výrobě – prioritní dle 15 (53,57 %) respondentů a podoblast podpory investic v cestovním ruchu – prioritní dle 8 (28,57 %) respondentů.

5 Shrnutí a diskuse

5.1 Shrnutí výsledků výzkumného šetření

Z výstupů první sekce dotazníku tady vyplývají základní charakteristiky zapojených obcí. Co se týče členství jednotlivých obcí ve spolku MAS Podbrdsko, tak mezi zapojenými obcemi převládají obce nečlenské a většina z nich se neplánuje stát členy ani v příštích letech. Dle zvoleného kategorizačního hlediska velikosti obcí je poměr mezi celkem zapojených větších a malými zapojenými obcemi téměř vyrovnaný, ovšem při podrobnějším posouzení mají největší zastoupení mezi zapojenými obcemi ty nejmenší obce, a to s počtem do 200 obyvatel. Mezi zapojenými obcemi převládají ty obce, které spolupracují s dalšími obcemi z území MAS Podbrdsko, což je velmi příznivý fakt vzhledem k potřebě spolupráce při uceleném rozvoji venkova. Při důkladnějším posouzení spolupráce obcí se jako nejčastější forma spolupráce jeví kombinace spolupráce v rámci činností spojených s MAS Podbrdsko a v rámci Svazku obcí Březnicko.

Z výstupů druhé sekce dotazníku lze částečně posoudit programové období 2014–2020 ve vztahu k zapojeným obcím. V programovém období 2014–2020 bylo využito možnosti čerpání dotace získané ve spolupráci s MAS Podbrdsko na území méně jak poloviny zapojených obcí. Mezi zapojenými obcemi, tedy převažovaly obce, na jejichž území nebylo takové možnosti pro rozvoj území využito. U zapojených obcí, na jejichž území bylo využito možnosti čerpání dotace ve spolupráci s MAS Podbrdsko byli, dle odpovědí respondentů, žadateli o takovou dotaci samotné obce, neziskové subjekty i podnikatelské subjekty, působící na území obce. Ovšem mezi žadateli o dotaci ve spolupráci s MAS Podbrdsko na území zapojených obcí převažovaly samotné obce. Při čerpání dotací na rozvoj území v zapojených obcích v programovém období 2014–2020 bylo dle získaných odpovědí využito finančních prostředků ze všech čtyř možných OP, přičemž na území nejvíce obcí bylo čerpáno z IROP. Dle většiny respondentů MAS Podbrdsko svou činností za programové období 2014–2020 přispěla k rozvoji území a za oblast, kde byl rozvoj nejpatrnější je považována oblast sociálních služeb. Tento fakt, byť je získán na základě subjektivních názorů respondentů, lze vnímat jako pozitivní zpětnou vazbu týkající se činnosti MAS Podbrdsko a potvrzuje tak její důležitou roli v rámci rozvoje území.

Z poznatků získaných z výstupů třetí sekce dotazníku vyplývají rozvojové preference respondentů a s tím související konkrétní rozvojové podoblasti, které by se měly prioritně řešit (rozvojové potřeby). Tyto získané rozvojové preference slouží jako podklady jednak pro návrh nové SCLLD MAS Podbrdsko a příslušná rozvojová opatření, ale také pro návrhovou část této práce. Všechny takto získané podklady byly za tímto účelem poskytnuty zaměstnancům MAS Podbrdsko, aby byly brány v potaz jako jeden ze stěžejních podkladů pro SCLLD MAS Podbrdsko 2021–2027. Vedle toho že poznatky z třetí části výzkumného šetření slouží jako podklady pro tvorbu nové strategie, potvrzují zájem a angažovanost ze stran zapojených obcí ve spolupráci s MAS Podbrdsko, což je jedním ze základních předpokladů pro komunitní rozvoj celého území.

Pro efektivní spolupráci obcí a MAS Podbrdsko, týkající se rozvoje území, jsou velmi důležitými prvky komunikace a informovanost. Jako nejpreferovanější z výsledků výzkumného šetření vyplývá způsob sdělování informací prostřednictvím pravidelných emailů. Dalším důležitým prvkem rozvoje území je angažovanost, zájem a aktivita nejen ze strany MAS Podbrdsko, ale také ze stran jednotlivých obcí. Z výsledků výzkumného šetření vyplývá, že většina zapojených obcí projevila zájem či angažovanost v rozvoji území ve spolupráci s MAS Podbrdsko pro programové období 2021–2027. Co se týče velikosti projektů, tak se jako nejpreferovanější mezi zapojenými obcemi ukázaly menší projekty se umožňující realizaci co nejvíce záměrů místních komunit. Výsledky třetí části výzkumného šetření dále ukázaly, že více než polovina zapojených obcí má konkrétní rozvojové záměry na období 2021–2027. Tyto konkrétní záměry v podstatě odpovídají preferovaným podoblastem rozvoje. Z otázek, týkajících se preferencí rozvojových oblastí vyplývá, které podoblasti jsou respondenty považovány za nejdůležitější a je potřeba se na ně v rámci rozvoje území přednostně zaměřit. Ovšem to neznamená, že méně preferované oblasti rozvoje by měly být úplně opomíjeny. Z výše popsanych výsledků tedy vyplývají vždy tři rozvojové podoblasti ve vztahu k obcím; lidem; ekonomice a zaměstnanosti Podbrdsko, které by se měly prioritně řešit. Měly by tedy být určitým způsobem zahrnuty do nové SCLLD MAS Podbrdsko na období 2021–2027, ať již v podobě dílčích cílů či konkrétních rozvojových opatření.

5.2 Diskuse

Důvodem určení dotazníku starostům obcí z území MAS Podbrdsko byl předpoklad, že území podrobně znají a mají přehled o jeho rozvoji, ale i nedostacích. Samozřejmě, že takový přehled nepochybně mají i obyvatelé z území MAS Podbrdsko, ale vzhledem ke zvoleným otázkám v rámci konstrukce dotazníku, (týkajících se např. spolupráce obcí, zájmu o spolupráci s MAS Podbrdsko, využití dotací pro rozvoj venkova, angažovanosti v rozvoji venkova a v neposlední řadě rozvojových záměrů) se jevílo jako spolehlivější a vhodnější oslovit právě starosty.

Získané základní charakteristiky zapojených obcí plně odpovídají skutečnosti. MAS Podbrdsko má na svém území 36 obcí a z nich je 14, tedy 38,89 % členy spolku. Mezi zapojenými obcemi do výzkumného šetření bylo 11, tedy 39,29 % obcí členských, což odpovídá skutečnému poměru mezi členskými a nečlenskými obcemi. Nelze tedy říct, že by se do výzkumného šetření zapojovaly spíše členské nebo nečlenské obce. Většina zapojených nečlenských obcí, se členy nechce stát ani v příštích letech a vcelku zajímavé by bylo položit těmto obcím dotaz, z jakého důvodu se členy stát nechtějí. Co se týče hlediska velikostního poměru mezi zapojenými obcemi, tak opět reprezentuje skutečné rozdělení. Pro účely výzkumného šetření byla vzhledem k celkovému skutečnému zastoupení obcí, zvolena hranice 200 obyvatel. Na území MAS Podbrdsko se ve skutečnosti nachází 19, tedy 52,78 % malých obcí (s počtem obyvatel do 200 včetně) a 17, tedy 47,22 % větších obcí (s počtem obyvatel nad 201 včetně). Do výzkumného šetření se zapojilo 16, tedy 57,14 % malých obcí a 12, tedy 42, 86 % větších obcí. Nebyl tedy prokázán výrazný rozdíl mezi skutečným poměrem a poměrem zapojených obcí z hlediska velikosti a nelze říct, že by se do výzkumného šetření zapojovaly spíše malé nebo větší obce. V otázce spolupráce obcí je také částečný soulad mezi výzkumným šetřením a skutečností. Na území MAS Podbrdsko se nachází celkem 11 obcí, které spolupracují v rámci Svazku obcí Březnicko, z nichž se 10 zapojilo do výzkumného šetření. Dále se na území MAS Podbrdsko nachází 11 obcí spolupracujících v rámci Svazku obcí mikroregion Třemšín, z nichž se 8 zapojilo do výzkumného šetření. Mezi zapojenými obcemi se našly i obce nespolečující s dalšími. S největší pravděpodobností se tak jednalo o obce z východní části území MAS Podbrdsko, kde totiž není žádný svazek nebo mikroregion, který by spolupráci mezi obcemi podporoval a obce sdružoval.

Z výsledků výzkumného šetření vyplývá, že na území více než poloviny zapojených obcí za programové období 2014–2016 nebyla využita možnost čerpání dotací na podporu rozvoje území ve spolupráci s MAS Podbrdsko. Z interních dokumentů a přehledů MAS Podbrdsko je zřejmé, že taková možnost podpory byla využita na skutečně na méně než polovině území příslušných obcí, ať už byla žadatelem obce nebo jiný subjekt působící na území obce. Je ale velmi pravděpodobné, že do výzkumného šetření nebyly zapojeny všechny obce, na jejichž území taková možnost podpory rozvoje byla využita. Jistý nesoulad mezi skutečností a výsledky výzkumného šetření lze ale najít v otázce čerpání OP a žadatelů o dotace. Dle odpovědí respondentů bylo v rámci území zapojených obcí nejvíce čerpáno z IROP, přičemž MAS Podbrdsko ale podpořila nejvíce projektů v rámci čerpání dotací z PRV. Nabízí se tedy dvě možnosti, které by objasňovaly tento nesoulad. První možnost je již výše zmíněný předpoklad, že do výzkumného šetření nebyly zapojeny všechny obce, na jejichž území taková možnost podpory rozvoje byla využita. Druhou možností je, že žadateli dotací byli podnikatelské a neziskové subjekty, působící na území obce, a starosta či vedení obce o tom v některých případech neměli informace a přehled (přípustný je v tomto případě i důsledek možné změny ve vedení obcí po komunálních volbách 2018). Tyto dvě možnosti v podstatě objasňují i nesoulad týkající se nejméně uváděného žadatele dotace, tedy podnikatelského subjektu, působícího na území obce. Protože v rámci PRV bylo podpořeno nejvíce projektů žadatelů právě z řad podnikatelů a zemědělců.

Dle názoru většiny respondentů MAS Podbrdsko v programovém období 2014–2020 přispěla k rozvoji území. Tato získaná skutečnost tak potvrzuje důležitost MAS jako aktéra rozvoje území a poskytuje pozitivní zpětnou vazbu pro celé fungování a činnost MAS Podbrdsko. Co se týče oblasti, ve které byl rozvoj území ve spolupráci s MAS Podbrdsko nejpatrnější, je dle respondentů jednoznačně oblast sociálních služeb. Díky rekonstrukci sociálních středisek a vybudování nových prostorů pro účely a potřeby Charity Příbram, byla podpořena dostupnost sociálních služeb obyvatelům, nejen dotčených obcí, ale také obyvatelům spádových obcí. Tento fakt se bezpochyby promítnul právě do získaných odpovědí. V podstatě k podobné situaci dochází díky podpoře příměstských táborů a škol, které slouží i dětem ze spádových oblastí. Zároveň tak tyto odpovědi poukazují na důležitost kvalitního poskytování a zázemí sociálních služeb.

Pro kvalitní spolupráci mezi obcemi a MAS Podbrdsko je jedním z klíčových prvků komunikace a informovanost. Jako nejvíce preferovaný způsob předávání informací

ze strany MAS Podbrdsko je dle respondentů považováno sdělování pomocí pravidelných emailů. MAS Podbrdsko v současnosti skutečně poskytuje informace především na základě emailové komunikace v kombinaci s webovými stránkami. Tento výsledek tak může posloužit jako pozitivní zpětná vazba pro pracovníky MAS. Jako druhý preferovaný způsob předávání informací bylo zvoleno osobní setkání. MAS Podbrdsko se snaží v případě zájmů uskutečňovat i osobní setkání, a to i přes časovou náročnost a vyčerpání pověřených pracovníků. Zajímavé zjištění je, že mezi zapojenými obcemi není příliš preferovaná samotná informovanost skrze webové stránky. Pravděpodobně tomu tak bude, protože informovanost skrze samotné webové stránky spočívá v nutnosti pravidelné návštěvy stránek a absence upozornění o jejich změnách či novinkách.

Pro ucelený a efektivní rozvoj území je potřeba projevená aktivita a činnost nejen ze strany MAS Podbrdsko, ale i příslušných obcí. Jako pozitivní tedy lze vnímat skutečnost, že většina zapojených obcí projevila angažovanost a zájem o rozvoj území ve spolupráci s MAS Podbrdsko na období 2021–2027. V podstatě už jen tím, že u více než poloviny zapojených obcí existují konkrétní rozvojové záměry, potvrzuje, že obce mají skutečně zájem rozvíjet území. Uvedené konkrétní rozvojové záměry zapojených obcí v podstatě odrážejí dle respondentů nejpreferovanější a nejprioritnější podoblasti rozvoje.

Mezi zapojenými obcemi převládá preference menších projektů, umožňujících realizaci co nejvíce záměrů místních komunit, což představuje pozitivní zjištění, protože takové projekty tvoří podstatu komunitně vedeného místního rozvoje. Během setkání s ředitelkou MAS Podbrdsko – J. Filinovou byla projevena preference takových projektů i z její strany.

Poslední tři otázky dotazníku byly věnovány konkrétním oblastem rozvoje. Z výsledků tak vyplývají ty podoblasti, které by dle názorů respondentů měly být prioritně řešeny v programovém období 2021–2027. Pro tvorbu nové SCLLD je velmi přínosné znát „slabá“ místa území, na která by měl být rozvoj přednostně zaměřen. Samozřejmě za tímto účelem MAS Podbrdsko zpracovala SWOT analýzu a vlastní šetření, přičemž výstupy tohoto výzkumného šetření by měly potvrdit její výsledky a případně ji doplnit. Zjištěné rozvojové preference se ve velké míře shodují s rozvojovými potřebami uvedenými v teoretické části práce, viz kapitola 3.2.1.2. (rozvojové potřeby dle Wokouna). V tomto případě tedy zjištěné skutečnosti v rámci výzkumného šetření odpovídají teoretickým východiskům.

5.2.1 Vyhodnocení výzkumných otázek

Tato část diskuse je věnována opovědím na stanovené výzkumné otázky. Výsledky výzkumného šetření, podrobněji posouzeny vzhledem k řídicím prvkům dotazníku, posloužily jako podklady pro zodpovězení výzkumných otázek. Všechny výzkumné otázky jsou posuzovány vzhledem k obcím, které se zapojily do výzkumného šetření.

Výzkumná otázka č. 1: Do rozvoje území ve spolupráci s MAS Podbrdsko se v programovém období 2021–2027 mají zájem zapojit spíše malé nebo větší obce?

Tabulka 7: Výzkumná otázka č. 1

	Obce, které mají zájem o rozvoj území ve spolupráci s MAS Podbrdsko:	Obce, které nemají zájem o rozvoj území ve spolupráci s MAS Podbrdsko:	Obce celkem:
Obce celkem:	26	2	28
Malé obce:	15	1	16
Větší obce:	11	1	12

Zdroj: Vlastní zpracování

Jak zobrazuje tabulka č. 6, 15 malých zapojených obcí z 16 projevilo zájem o rozvoj území ve spolupráci s MAS Podbrdsko a 1 malá obec nikoliv. To znamená, že relativně 93,75 % malých zapojených obcí má zájem o spolupráci s MAS Podbrdsko v rámci rozvoje území. Tabulka dále znázorňuje, že 11 větších zapojených obcí ze 12 má zájem o rozvoj území ve spolupráci s MAS Podbrdsko a 1 větší obec nikoliv. Relativně tedy má zájem v rámci rozvoje území spolupracovat s MAS Podbrdsko 91,67 % větších zapojených obcí. Vzhledem k nepatrnému rozdílu poměrů mezi většími a malými obcemi nelze jednoznačně konstatovat, že by zájem o spolupráci s MAS Podbrdsko výrazně převažoval u jedné ze zvolených kategorií obcí. Z výsledků tedy vyplývá, že velikost obce nemá vliv na zájem či angažovanost ve spolupráci s MAS Podbrdsko v rámci rozvoje území.

Výzkumná otázka č. 2: Do rozvoje území ve spolupráci s MAS Podbrdsko se v programovém období 2021–2027 mají zájem zapojit spíše členské nebo nečlenské obce?

Tabulka 8: Výzkumná otázka č. 2

	Obce, které mají zájem o rozvoj území ve spolupráci s MAS Podbrdsko:	Obce, které nemají zájem rozvoj území ve spolupráci s MAS Podbrdsko:	Obce celkem:
Obce celkem:	26	2	28
Členské obce:	11	0	11
Nečlenské obce:	15	2	17

Zdroj: *Vlastní zpracování*

Jak dokládá tabulka č. 7, mezi zapojenými obcemi projevilo zájem o spolupráci s MAS Podbrdsko v rámci rozvoje všech 11 členských obcí, tedy relativně 100 %. Co se týče nečlenských zapojených obcí, tak 15 projevilo zájem o spolupráci s MAS Podbrdsko v rámci rozvoje a 2 zájem neprojevily. Mezi nečlenskými obcemi tedy relativně projevilo zájem o spolupráci s MAS Podbrdsko v rámci rozvoje území 88,24 % obcí. Po porovnání výsledných poměrů u členských a nečlenských obcí tak docházíme k závěru, že větší zájem o spolupráci s MAS Podbrdsko v rámci rozvoje na programové období 2021–2027 projevily členské obce. Z výsledků tedy vyplývá, že členství obcí má vliv na zájem či angažovanost ve spolupráci s MAS Podbrdsko v rámci rozvoje území.

Výzkumná otázka č. 3: Mají větší zájem podporu rozvoje formou dotací ve spolupráci s MAS Podbrdsko pro období 2021–2027 spíše obce, na jejichž území již takové podpory bylo využito v předchozím programovém období?

Tabulka 9: Výzkumná otázka č. 3

	Obce, které mají zájem o podporu rozvoje formou dotací ve spolupráci s MAS Podbrdsko:	Obce, které nemají zájem o podporu rozvoje formou dotací ve spolupráci s MAS Podbrdsko:	Obce celkem:
Obce celkem:	26	2	28
Obce, na jejichž území již bylo takové podpory využito:	9	0	9
Obce, na jejichž území nebylo takové podpory využito:	17	2	19

Zdroj: Vlastní zpracování

Z tabulky č. 8 vyplývá, že 9 zapojených obcí, na jejichž území již v předchozím programovém období bylo využito možnosti podpory rozvoje území formou dotace, získané ve spolupráci s MAS Podbrdsko, projevily zájem o takovou spolupráci pro programové období 2021–2027. Dále z tabulky vyplývá, že 17 z 19 zapojených obcí, na jejichž území bylo v předchozím programovém období využito možnosti podpory rozvoje území formou dotace, získané ve spolupráci s MAS Podbrdsko, mají zájem o takovou spolupráci pro programové období 2021–2027. Relativně má tedy zájem o podporu rozvoje formou dotací, ve spolupráci s MAS Podbrdsko pro období 2021–2027, 100 % obcí, ve kterých již takové možnosti podpory bylo využito a 89,47 % obcí, v nichž takové podpory ještě využito nebylo. Z výsledných dvou poměrů tedy vyplývá, že větší zájem o podporu rozvoje formou dotací ve spolupráci s MAS Podbrdsko pro období 2021–2027, mají zapojené obce, na jejichž území již takové podpory bylo využito v předchozím programovém období. Z výsledků dále vyplývá, že dřívější čerpání dotací ve spolupráci s MAS Podbrdsko na území zapojených obcí má vliv na zájem využití takové formy dotace i v programovém období 2021–2027.

Výzkumná otázka č. 4: Projevily obce s již existujícími konkrétními rozvojovými záměry větší zájem o podporu rozvoje formou dotací ve spolupráci s MAS Podbrdsko pro období 2021–2027 než obce bez konkrétních rozvojových záměrů?

Tabulka 10: Výzkumná otázka č. 4

	Obce, které mají zájem o podporu rozvoje formou dotací ve spolupráci s MAS Podbrdsko:	Obce, které nemají zájem o podporu rozvoje formou dotací ve spolupráci s MAS Podbrdsko:	Obce celkem:
Obce celkem:	26	2	28
Obce s konkrétními rozvojovými záměry:	20	0	20
Obce bez konkrétních rozvojových záměrů:	6	2	8

Zdroj: Vlastní zpracování

Jak vyplývá z tabulky č. 9, tak všech 20, tedy 100 % zapojených obcí s konkrétními rozvojovými záměry má zájem o podporu rozvoje formou dotací ve spolupráci s MAS Podbrdsko. Mezi zapojenými obcemi bez konkrétních rozvojových záměrů se nachází 6 obcí, které mají zájem o podporu rozvoje formou dotací ve spolupráci s MAS Podbrdsko a 2 obce nikoliv. Relativně tedy má zájem o podporu rozvoje formou dotací ve spolupráci s MAS Podbrdsko 75 % zapojených obcí bez konkrétních rozvojových záměrů. Z porovnání poměrů obcí s konkrétními rozvojovými záměry a obcí bez konkrétních rozvojových záměrů tedy vyplývá skutečnost, že skutečně větší zájem o podporu rozvoje formou dotací ve spolupráci s MAS Podbrdsko projevily obce s již známými rozvojovými záměry. Lze tedy předpokládat, že se obce pro realizaci jejich rozvojových záměrů pokusí využít podporu ve formě dotací, získaných na základě spolupráce s MAS Podbrdsko. Z výsledků dále vyplývá, že existence konkrétních rozvojových záměrů má vliv na zájem o podporu rozvoje území formou dotací, získaných ve spolupráci s MAS Podbrdsko pro programové období 2021–2027.

5.3 Vlastní návrh pro SCLLD MAS Podbrdsko 2021–2027

Na základě získaných podkladů z výstupů dotazníkového šetření byla navržena vlastní rozvojová opatření včetně strategických cílů, která budou využita při tvorbě nové SCLLD MAS Podbrdsko pro programové období 2021–2027. Podklady vycházejí z oblastí, které by se dle starostů měly prioritně řešit (rozvojových potřeb) a zároveň z rozvojových preferencí a záměrů. Navržená opatření včetně jejich podopatření byla rozdělena do 3 oblastí rozvoje.

Rozvojové oblasti a navržená opatření:

1. Rozvoj obcí

Oblast zaměřená na rozvoj obcí s cílem zvýšení kvality života v obcích. Opatření byla navržena s cílem modernizace a dobudování technické infrastruktury, zvýšení kvality životního prostředí a rozvoje infrastruktury pro volnočasové aktivity. V rámci této oblasti bylo navrženo 7 opatření s příslušnými podopatřeními.

1.1. Modernizace a vybudování potřebné technické infrastruktury

- Rozšíření veřejného osvětlení.
- Výstavba ČOV a kanalizací.
- Zpracování nezbytných studií a projektů v rámci budování či modernizace technické infrastruktury.
- Rekonstrukce autobusových zastávek.

1.2. Rozvinutí dopravní infrastruktury zaměřené na zvýšení bezpečnosti

- Výstavba a renovace chodníků.
- Zvýšení kapacity parkovišť v regionálních a turisticky vytížených centrech.
- Zkvalitnění místních a účelových komunikací.
- Pořízení a následná instalace světelné signalizace v blízkostech přechodů.

1.3. Zlepšení celkového vzhledu obcí

- Výsadba veřejné zeleně v místních centrech a sídlištích.
- Údržba již vzrostlé zeleně.
- Rozšíření obecních mobiliářů.

1.4. Efektivní nakládání s odpady se zřetelem na udržitelný rozvoj

- Podpora recyklace odpadků.
- Vzdělávací akce a ekologická osvěta v oblasti odpadového hospodářství.

- Podpora efektivního využívání biomasy.

1.5. Úspora energií

- Snižování energetické náročnosti budov.

1.6. Výstavba a modernizace infrastruktury pro sportovní aktivity

- Výstavba či modernizace sportovních a dětských hřišť a pořízení příslušného vybavení a sportovního náčiní.
- Vybudování stezek pro pěší turistiku a cyklisty.

1.7. Výstavba a modernizace infrastruktury pro kulturní akce

- Vybudování či renovace prostorů pro konání společenských akcí.
- Podpora místních tradic a událostí.

2. Veřejné služby poskytované obyvatelstvu

Oblast zaměřená na poskytování vzdělávání a sociálních a zdravotních služeb obyvatelstvu s cílem zkvalitnění veřejných služeb, podmínek života pro obyvatele území a odstraňování sociálních disparit. V rámci této oblasti byla navržena 3 opatření s příslušnými podopatřeními.

2.1. Zajištění dostupnosti sociálních a zdravotních služeb

- Zajištění dostupnosti sociálních a zdravotnických služeb seniorům, osobám s omezenou hybností a handicapovaným včetně domácí ošetrovatelské péče.
- Zajištění terénních pracovníků.

2.2. Zvýšení kvality poskytování sociálních a zdravotních služeb

- Budování a modernizace prostorů a objektů pro poskytování sociálních a zdravotních služeb.
- Nákup potřebného vybavení pro poskytování sociálních a zdravotních služeb.

2.3. Zvýšení kvality vzdělávací infrastruktury pro předškolní a školní vzdělávání

- Modernizace objektů škol a školských zařízení.
- Pořízení vzdělávacích pomůcek a vybavení za účelem modernizace a zvyšování kvality vzdělávání.
- Zajištění bezbariérovosti ve školských zařízení.
- Podpora celoživotního vzdělávání.
- Vybudování infrastruktury pro zájmové a doprovodné vzdělávání mládeže.

3. Ekonomika a zaměstnanost

Oblast zaměřená na rozvoj místního zemědělství, podnikání a služeb včetně podpory zaměstnanosti. Opatření v této oblasti byla navržena s cílem zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků, zemědělství, lesnictví a podpory regionální zaměstnanosti. V rámci této oblasti byla navržena 4 opatření s příslušnými podopatřeními.

3.1. Podpora konkurenceschopnosti malého a středního podnikání

- Poskytování pomoci a odborného poradenství při zahájení podnikatelské činnosti.
- Pořízení nástrojů či zařízení vedoucích k rozvoji podnikání a vzniku nových pracovních míst.
- Renovace ploch brownfields za účelem využití při rozvoji podnikání.
- Modernizace objektů podniků za účelem úspory energií a využívání obnovitelných zdrojů.
- Zavádění digitalizace a automatizace.

3.2. Podpora podmínek pro zaměstnanost

- Podpora kvalifikace a rekvalifikace.
- Podpora vytváření pracovních míst.

3.3. Podpora hospodaření na lesní a zemědělské půdě s ohledem na ekologii

- Podpora šetrných forem hospodaření na lesní a zemědělské půdě.
- Poradenství a vzdělávací akce pro zemědělce v oblasti ekologie.
- Investice do moderní lesní a zemědělské techniky.
- Udržování lesních cest.
- Revitalizace původních lesních porostů.
- Neproduktivní investice v lesích (naučné a poznávací stezky).

3.4. Podpora konkurenceschopnosti místního zemědělství

- Modernizace zemědělských objektů a investice do nových technologií, využitelných v rostlinné a živočišné výrobě.
- Podpora uvádění výrobků na trh.
- Investice do zemědělské techniky.

6 Závěr

V rámci teoretické části byla na základě studia odborné literatury popsána v obecné rovině problematika rozvoje venkova a tím byl naplněn první z dílčích cílů. Vedle toho, že teoretická část sloužila k naplnění jednoho z dílčích cílů, posloužila k uvedení čtenáře do problematiky rozvoje venkova, což bylo nezbytné pro porozumění a orientaci v navazující praktické části.

V praktické části byla analyzována MAS Podbrdsko, která byla předmětem výzkumného šetření, včetně její činnosti a byl tak naplněn druhý z dílčích cílů. MAS Podbrdsko byla popsána z hlediska základních údajů, členů, organizační struktury a činností s ohledem na plnění SCLLD 2014–2020. MAS Podbrdsko k rozvoji území za programové období 2014–2020 přispěla jednak částečně zdařilou realizací SCLLD, kdy byly z části naplněny 3 z 5 strategických cílů, ale také činnostmi v rámci nadstavbových aktivit.

V rámci praktické části bylo realizováno vlastní výzkumné šetření, jehož předmětem byla činnost MAS Podbrdsko, a jehož prostřednictvím byl naplněn třetí z dílčích cílů. Pro výzkumné šetření byla zvolena technika dotazníku, který byl určen pro starosty obcí na území MAS Podbrdsko. Hlavním účelem dotazníku bylo zjistit postoj respondentů – starostů a spokojenost s činností MAS Podbrdsko za programové období 2014–2020, zájem o spolupráci s MAS Podbrdsko v rámci rozvoje území pro programové období 2021–2027 a rozvojové preference a záměry starostů příslušných obcí.

Dle většiny starostů MAS Podbrdsko svou činností v programovém období 2014–2020 skutečně významně přispěla k rozvoji území, přičemž byl takový rozvoj nejpatrnější v oblasti sociálních služeb. Tato zjištěná skutečnost tak potvrdila důležitost MAS jako aktéra rozvoje venkova. Z výsledků výzkumného šetření dále vyplynulo, že většina starostů má zájem o spolupráci s MAS Podbrdsko na programové období 2021–2027 v rámci rozvoje venkova, a byl tak potvrzen jeden z nejdůležitějších předpokladů pro efektivní a ucelený rozvoj území MAS Podbrdsko. Dále byly díky výzkumnému šetření zjištěny jednak konkrétní rozvojové záměry a preference, ale také oblasti, které by měly být v rámci rozvoje území přednostně řešeny.

Součástí vyhodnocení výzkumného šetření byla diskuse věnovaná vybraným výsledkům a vyhodnocení výzkumných otázek. Výzkumné otázky byly zaměřené na zájem o spolupráci a čerpání dotací na rozvoj území skrze MAS Podbrdsko pro programové období

2021–2027. V otázce spolupráce obcí s MAS Podbrdsko byl po vyhodnocení výzkumných otázek vyloučen vliv velikosti obce na zájem o spolupráci s MAS Podbrdsko a potvrzen vliv členství na zájem o spolupráci obcí s MAS Podbrdsko. V otázce zájmu podpory rozvoje území formou dotací ve spolupráci s MAS Podbrdsko byl potvrzen vliv již předchozího čerpání takové dotace na území obce a existence konkrétních rozvojových záměrů.

Čtvrtý, tedy poslední z dílčích cílů, byl naplněn na základě vytvoření vlastního návrhu pro SCLLD MAS Podbrdsko 2021–2027. Byla tak navržena vlastní rozvojová opatření včetně podopatření, jejichž realizace by měla vést k naplnění navržených strategických cílů. Podklady k vytvoření vlastního návrhu pro SCLLD MAS Podbrdsko 2021–2027 vycházely z oblastí, které by se dle starostů měly prioritně řešit a zároveň z rozvojových preferencí či záměrů. Navržená opatření byla rozdělena do třech hlavních oblastí rozvoje. V oblasti rozvoje obcí byla navržena opatření s cílem modernizace a dobudování technické infrastruktury, zvýšení kvality životního prostředí a rozvoje infrastruktury pro volnočasové aktivity. V oblasti veřejných služeb pro obyvatelstvo byla navržena opatření s cílem zlepšení vzdělávacích, sociálních a zdravotních služeb a odstraňování sociálních disparit. V oblasti ekonomiky a zaměstnanosti byla navržena opatření s cílem zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků, zemědělství a podpory regionální zaměstnanosti.

Návrhová část práce a zpracované výsledky výzkumného šetření byly dále poskytnuty zaměstnancům MAS, jako jeden z podkladů pro tvorbu nové oficiální SCLLD MAS Podbrdsko 2021–2027.

Postupně tak byly naplněny všechny dílčí cíle vedoucí k hlavnímu, kterým byla analýza činnosti MAS v předchozím programovém období a vytvoření vlastního návrhu pro SCLLD MAS Podbrdsko 2021–2017.

7 Seznam použitých zdrojů

Bibliografické zdroje:

BINEK, Jan a kol. *SYNERGIE VE VENKOVSKÉM PROSTORU: Aktéři a nástroje rozvoje venkova* [online]. 1.vyd. Brno: GaREP, 2009, 94 s. [cit. 2020-07-09]. ISBN 978-80-904308-0-8. Dostupné z: http://www.garep.cz/wp-content/uploads/2013/03/Synergie_Akteri.pdf

BINEK, Jan a kol. *Venkovský prostor a jeho oživení*. [online]. 1.vyd. Brno: Georgetown, 2009, 137 s. [cit. 2020-07-20]. ISBN 80-251-19-5. Dostupné z: http://www.garep.cz/wp-content/uploads/2013/03/Venkovsky_prostor.pdf

BRUNTLAND, Harlem. *Naše společná budoucnost*. 1.vyd. Praha: Academica, 1991, 297 s. ISBN 80-85368-07-02

ČEPELKA, Oldřich. *Iniciativa Evropské unie LEADER pro rozvoj venkova*. 1.vyd. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Praha, 116 s. Edice Strukturální fondy, sv. 14/2001.

DEVEROVÁ, Lenka. *Metodika pro standardizaci MAS*. [online]. Praha, 2014, 18 s. [cit. 2020-06-18]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/340812/Metodika___pravni_doporuceni_pro_spolek_a_z.s.p.o..pdf

FILINOVÁ, Jana. *Zpráva o realizaci SCLLD k 31.12.2020*. Prosinec 2020. Archiv autora.

FOJTÍKOVÁ, Lenka, LEBIEDZIK, Marian. *Společné politiky EU: Historie a současnost se zaměřením na Českou republiku*. 1.vyd. Praha: C. H. Beck, 2008, 179 s. ISBN 978-80-7179-939-9.

KLUFOVÁ, Renata. *Demografický vývoj a typologie českého venkova v kontextu prostorových souvislostí*. 1 vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2015, 276 s. ISBN 978-80-7478-734-8.

KRUMPHOLCOVÁ, Lucie. *Program rozvoje venkova: Bilance metody LEADER za uplynulé období* [online]. Brno, 2014, 11 s. [cit. 2021-01-27]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/aktuality/prezentace_krumpholcova_1.pdf

KUČEROVÁ, Irah. *Evropská unie: Hospodářské politiky*. 1.vyd. Praha: Univerzita Karlova, 2006, 368 s. ISBN 80-246-1212-7.

MAIER, Karel a kol. *Udržitelný rozvoj území*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, 2012, 256 s. ISBN 978-80-247-7728-3.

MAJEROVÁ, Věra, HEROVÁ, Irena. *Český venkov 2008: proměny venkova*. 1.vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2009, 187 s. ISBN 978-80-213-1911-0.

MAŘÍKOVÁ, Hana, PETRUSEK, Miloslav, VODÁKOVÁ, Alena. *Velký sociologický slovník*. 1.vyd., 2. svazek. Praha: Karolinum, 1996, 749-1627 s. ISBN 80-7184-311-3.

PERLÍN, Radim. *Venkov, typologie venkovského prostoru* [online]. Praha, 2008, 21 s. [cit. 2020-06-18]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/profile/Radim_Perlin/publication/228386326_Venkov_typologie_venkovskeho_prostoru/links/0c96052a5889498e30000000/Venkov-typologie-venkovskeho-prostoru.pdf

PILÍKOVÁ, Marie, FILINOVÁ, Jana. *Závěrečná sebehodnotící zpráva projektu MAP ORP Příbram* [online]. Příbram, 2018, 13 s. [cit. 2020-10-12]. Dostupné z: http://www.maspodbrdsko.cz/e_download.php?file=data/editor/206cs_10.pdf&original=Z%C3%A1v%C4%9Bre%C4%8Dn%C3%A1%20sebehodnotic%C3%AD%20zpr%C3%A1va%20MAP%20ORP%20P%C5%99%C3%ADbram.pdf

POLÁKOVÁ, Jana. *Politika rozvoje venkova EU*. 1.vyd. Praha: ČZU, 2012, 246 s. ISBN 978-80-213-2796-2.

SLEPIČKA, Alois. *Venkov a/nebo město: Lidé, sídla, krajina*. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1981, 367 s. ISBN 25-138-81.

TOMŠÍK, Karel. Vývoj a perspektivy evropského venkova in: KLUFOVÁ, Renata. *Demografický vývoj a typologie českého venkova v kontextu prostorových souvislostí*. 1.vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2015, 276 s. ISBN 978-80-7357-495-6.

WOKOUN, René a kol. *Regionální rozvoj a jeho management v České republice*. 1. vyd. Praha: Oeconomica, VŠE, 2007, 480 s. ISBN 978-80-245-1301-0.

Internetové zdroje:

Český statistický úřad. *Vymezení venkova* [online]. Praha, 2008, 23 s. [cit. 2020-07-09]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20536004/130808.pdf/5d2ad0ed-8493-4237-a6d5-409614f287cf?version=1.0>

Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2014/opatreni/m19-podpora-mistniho-rozvoje-na-zaklade/stanoveni-alokace-pro-mistni-akcni.html>

DotaceEU. *Programy*. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. [online]. [cit. 2020-07-09]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/2014-2020/operacni-programy>

MAS Frýdlantsko – Beskydy: SCLLD [online]. [cit. 2020-08-29]. Dostupné z: <http://www.masfrýdlantskobeskydy.cz/o-mas-f-b/strategie-komunitne-vedeneho-mistniho-rozvoje/>

- MAS Mezilesí. *SCLLD*. [online]. [cit. 2020-08-29]. Dostupné z: <http://www.masmezilesi.cz/co-je-strategie-komunitne-vedeneho-mistniho-rozvoje-neboli-sclld->
- MAS Podbrdsko: *SCLLD MAS Podbrdsko 2014-2020* [online]. Hvožďany, 2016, 47 s. [cit. 2020-10-13]. Dostupné z: http://www.maspodbrdsko.cz/e_download.php?file=data/editor/180cs_13.pdf&original=SCLLD_MAS+Podbrdsko_2.STR.%2CIMPL.%C4%8C%C3%81ST_12.12.2016.pdf
- MAS Podbrdsko. *Členové MAS* [online]. [cit. 2020-21-09]. Dostupné z: <http://www.maspodbrdsko.cz/o-nas/clenove-mas/>
- MAS Podbrdsko. *Dozorčí rada* [online]. [cit. 2020-21-09]. Dostupné z: <http://www.maspodbrdsko.cz/o-nas/organizacni-struktura/dozorci-rada/>
- MAS Podbrdsko. *Historie MAS* [online]. [cit. 2020-21-09]. Dostupné z: <http://www.maspodbrdsko.cz/o-nas/historie-a-soucasnost/historie-mas-2006-2012/>
- MAS Podbrdsko. *Mapa území MAS* [online]. [cit. 2020-21-09]. Dostupné z: MAS Podbrdsko. *Historie MAS* [online]. [cit. 2020-21-09]. Dostupné z: <http://www.maspodbrdsko.cz/o-nas/historie-a-soucasnost/historie-mas-2006-2012/>
- MAS Podbrdsko. *Organizační struktura* [online]. [cit. 2020-21-09]. Dostupné z: <http://www.maspodbrdsko.cz/o-nas/organizacni-struktura/valna-hromada/>
- MAS Podbrdsko. *Správní rada* [online]. [cit. 2020-21-09]. Dostupné z: <http://www.maspodbrdsko.cz/o-nas/organizacni-struktura/spravni-rada/>
- MAS Podbrdsko. *Valná hromada*. [online]. [cit. 2020-21-09]. Dostupné z: <http://www.maspodbrdsko.cz/o-nas/organizacni-struktura/valna-hromada/>
- MAS Podbrdsko. *Výběrová komise* [online]. [cit. 2020-21-09]. Dostupné z: <http://www.maspodbrdsko.cz/o-nas/organizacni-struktura/vyberova-komise/>
- MAS Šumperský venkov: *Dotace* [online]. [cit. 2020-08-29]. Dostupné z: <http://www.sumperskyvenkov.cz/dotace/jak-ziskat-dotace-pres-mas/>
- Ministerstvo zahraničních věcí ČR. *Konsolidovaná verze Smlouvy o založení Evropského společenství*, čl. 33. [online]. [cit. 2020-08-01]. Dostupné z: http://www.euroskop.cz/gallery/2/756-smlouva_o_es_nice.pdf
- Ministerstvo zemědělství ČR. *Program rozvoje venkova 2007–2013* [online]. Praha, 2013, 224 s. [cit. 2020-06-18]. Dostupné z: https://www.szif.cz/cs/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fdokumenty_ke_stazeni%2Fefafd%2F1393415127062.pdf

Ministerstvo zemědělství ČR. *Program rozvoje venkova 2014–2020*. [online]. Praha, 2015, 822 s. [cit. 2020-06-18]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/434289/PRV_1._modifikace_schvalena_verze_EK.pdf.

Národní síť MAS ČR. *O MAS* [online]. [cit. 2020-08-29]. Dostupné z: <http://nsmascr.cz/o-nas/mistni-akcni-skupiny/>

Národní síť MAS ČR. *O Spolku* [online]. [cit. 2020-08-29]. Dostupné z: <http://nsmascr.cz/o-nas/>

Národní Síť MAS. *PO 2021–2027* [online]. [cit. 2021-01-27]. Dostupné z: <http://nsmascr.cz/aktualni-informace-clld-2021-27/>

Portál eAgri. *Návrh Strategického plánu SZP 2021-2027*, stav zpracování říjen 2020. Ministerstvo zemědělství ČR. [online]. [cit. 2021-01-25]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/szp-pro-obdobi-2021-2027/navrh-strategickeho-planu-szp-2021-2027-1.html>

Portál eAgri. *PRV 2014-2020*. Ministerstvo zemědělství ČR. [online]. [cit. 2021-08-09]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2014/opatreni/m19-podpora-mistniho-rozvoje-na-zaklade/>

Portál eAgri. *PRV 2014-2020*. Ministerstvo zemědělství ČR. [online]. [cit. 2021-08-09]. SZIF. *O nás*. Státní zemědělský intervenční fond. [online]. [cit. 2020-08-03]. Dostupné z: <https://www.szif.cz/cs/o-nas?setCookie=true>

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY: *STRATEGIE EVROPA 2020*. [online]. [cit. 2020-08-09]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/evropske-zalezitosti/evropske-politiky/strategie-evropa-2020/strategie-evropa-2020-78695/>

Zákony:

Zákon č.128/2000 Sb., o obcích

Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje

Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev

Seznam obrázků

Obrázek 1: Schéma organizační struktury MAS Podbrdsko.....	38

Seznam tabulek

Tabulka 1: Podíly sektorů MAS Podbrdsko.....	36
Tabulka 2: Struktura obcí na území MAS Podbrdsko.....	37
Tabulka 3: Zájem zapojených nečlenských obcí o členství v příštích letech.....	47
Tabulka 4: Spolupracující a nespolupracující zapojené obce.....	49
Tabulka 5: Předmět spolupráce zapojených obcí	50
Tabulka 6: Přehled typů žadatelů dotace na rozvoj území	52
Tabulka 7: Výzkumná otázka č. 1	68
Tabulka 8: Výzkumná otázka č. 2	69
Tabulka 9: Výzkumná otázka č. 3	70
Tabulka 10: Výzkumná otázka č. 4	71

Seznam grafů

Graf 1: Čerpání alokace v jednotlivých Programových rámcích SCLLD MAS Podbrdsko 2014-2020.....	42
Graf 2: Členství zapojených obcí	47
Graf 3 : Počet obyvatel v zapojených obcích	48
Graf 4: Formy spolupráce zapojených obcí	49
<i>Graf 5: Využití čerpání dotací a podporu rozvoje území ve spolupráci s MAS Podbrdsko v programovém období 2014-2020</i>	<i>51</i>
Graf 6: Čerpání dotací z operačních programů za programové období 2014-2020 ve spolupráci s MAS Podbrdsko	52
Graf 7: Přínos činnosti MAS Podbrdsko k rozvoji území za programové období 2014–2020	53
Graf 8: Oblasti rozvoje	54
Graf 9 : Preferované způsoby poskytování informací	55
Graf 10: Zájem o spolupráci s MAS Podbrdsko a případná aktivita ze stran obcí	56
Graf 11: Preference projektů z hlediska velikosti	57
Graf 12: Rozvojové záměry zapojených obcí	58
Graf 13: Rozvojová oblast: Obce Podbrdsko	60
Graf 14: Rozvojová oblast: Obyvatelé Podbrdsko	61
Graf 15: Rozvojová oblast: Ekonomika a zaměstnanost Podbrdsko	62

Přílohy

Příloha A: Dotazník výzkumného šetření

Rozvoj území MAS Podbrdsko

Vážení starostové, vážené starostky,

jmenuji se Soňa Hájková a jsem studentkou 3. ročníku Provozně ekonomické fakulty ČZU, obor Veřejná správa a regionální rozvoj. Tímto Vás prosím o spolupráci formou vyplnění dotazníku, týkajícího se rozvoje území MAS Podbrdsko. Tento dotazník byl vytvořen ve spolupráci s ředitelkou MAS Podbrdsko – Janou Filinovou. Veškeré odpovědi jsou zcela anonymní a výsledky tohoto šetření budou použity pouze jako podklad pro zpracování mé bakalářské práce na téma: Hodnocení činnosti MAS Podbrdsko.

1.A – Je Vaše obec členem spolku MAS Podbrdsko?

- Ano. Ne.

B – Pokud obec není členem MAS, chtěla by se jím v příštích letech stát?

- Ano. Ne.

2. Pro další statistická zpracování uveďte počet obyvatel ve vaší obci:

- do 200 obyvatel.
 201-500 obyvatel.
 501-1000 obyvatel.
 nad 1001 obyvatel.

3.A – Spolupracujete s jinými obcemi z území MAS Podbrdsko?

- Ano. Ne.

B–V případě, že spolupracujete, vyberte možnost/i spolupráce:

- V rámci činností spojených s MAS Podbrdsko.
 V rámci činností Svazku obcí Březnicko.
 V rámci Svazku mikroregion Třemšín.

C–V případě, že spolupracujete, vyberte záležitosti, kterých se především spolupráce?

- Investiční záležitosti (příprava projektů, plánů).
- Neinvestiční záležitosti (organizace školství, volnočasových aktivit, tradic).
- Úroveň sdílení zkušeností a vzájemných rad, týkajících se vedení obce.

4.A-Bylo na území Vaší obci, v programovém období 2014–2020, využito čerpání dotací na podporu rozvoje území ve spolupráci s MAS Podbrdsko?

- Ano.
- Ne.

B-Který subjekt (případně subjekty) byl žadatelem dotace v rámci Vaší obce?

- Obec.
- Podnikatelský subjekt působící na území obce.
- Nezisková či nevýdělečná organizace, působící na území obce.

C-Pokud na území Vaší obce bylo čerpáno dotace na podporu rozvoje, vyberte, z jakého operačního programu (OP) byla podpora čerpána. V případě čerpání z více OP, vyberte všechny.

- PRV
- IROP
- OPŽP
- OPZ

5.A-Přispěla podle Vašeho názoru MAS Podbrdsko svou činností a spoluprací s obcemi v období 2014–2020 k rozvoji regionu?

- Ano.
- Ne.

B – Označte oblast(i), pro kterou byl podle vašeho názoru rozvoj území ve spolupráci s MAS Podbrdsko nejpatrnější:

- Občanská vybavenost.
- Životní prostředí.
- Oblast volnočasových aktivit.
- Technická infrastruktura.
- Sociální služby.
- Vzdělávací infrastruktura.

6.MAS Podbrdsko bude starostům obcí svého území, v období 2021–2027 poskytovat informace o výzvách a možnostech podpory a realizované prostřednictvím MAS. Jaký způsob informování nejvíce preferujete?

- Osobní setkání.
- Pravidelné informace emailem.
- Tištěná podoba.
- Webové stránky MAS.
- Jiné:

7. Pokud bude v programovém období 2021–2027 možnost spolupráce s MAS Podbrdsko a případného využití dotačních prostředků pro rozvoj obce, o nichž se bude rozhodovat na místní úrovni (na úrovni MAS), tak byste:

- Takovou spolupráci vítal/a a měl/a zájem se aktivně podílet na přípravě a realizaci takové podpory rozvoje naší obce, resp. celého území MAS (aktivní účast na formulaci nové SCLLD...).
- Takovou spolupráci vítal/a a sledoval/a možnosti podpory a měl/a bych snahu takovou možnost využít pro rozvoj naší obce, resp. celého území MAS.
- Nepředpokládal/a angažovanost a aktivitu ze strany obce v této spolupráci.

8. Jaké projekty z hlediska velikosti by podle Vašeho názoru byly vhodnější pro realizaci prostřednictvím MAS Podbrdsko?

- Spíše menší akce, umožňující realizaci co nejvíce záměrů místních komunit.
- Spíše větší akce, podporující koncentraci využití prostředků na nejvýznamnější akce v regionu a bylo tak dosahováno, co největších a nejviditelnějších výsledků.
- Nemám takto předem stanovenou preferenci.

9.A-Zvažuje Vaše obec pro období 2021–2027 již nyní nějaké konkrétní rozvojové záměry?

- Ano.
- Ne.

B-Konkretizujte váš záměr:

10.Rozvojová oblast: Obce Podbrdsko – Které tři podoblasti rozvoje by se na území MAS Podbrdsko, z níže uvedených, měly dle Vašeho názoru prioritně řešit?

- Investice do technické infrastruktury (místní komunikace, dopravní bezpečnost, parkování, chodníky, veřejné osvětlení, infrastruktura pro cyklo dopravu...).
- Investice infrastruktury základní vybavenosti obcí (školská zařízení, zařízení poskytující sociální a zdravotní služby).
- Péče o životní prostředí (místní zeleň, vybudování ČOV, kanalizací, nakládání s odpady...).
- Rozvoj infrastruktury pro volnočasové aktivity (sportovní i kulturní).
- Bezpečnost a veřejný pořádek.

11.Rozvojová oblast: Obyvatelé Podbrdsko – Které tři podoblasti rozvoje by se na území MAS Podbrdsko, z níže uvedených, měly dle Vašeho názoru prioritně řešit?

- Kvalita vzdělávání (ZŠ, MŠ, celoživotní vzdělávání).
- Zajištění dostupnosti sociálních služeb (zajištění dostupnosti a zvýšení kvality sociálních služeb).
- Zajištění dostupnosti zdravotní péče, podpora činností v oblasti prevence zdraví občanů.
- Podpora zlepšování veřejné správy v obcích (vzdělávání a informovanost volených zástupců).
- Rozvoj v oblasti volnočasových aktivit (podpora místních tradic, společenských i sportovních aktivit...).

12.Rozvojová oblast: Ekonomika a zaměstnanost – Které tři podoblasti rozvoje by se na území MAS Podbrdsko, z níže uvedených, měly dle Vašeho názoru prioritně řešit?

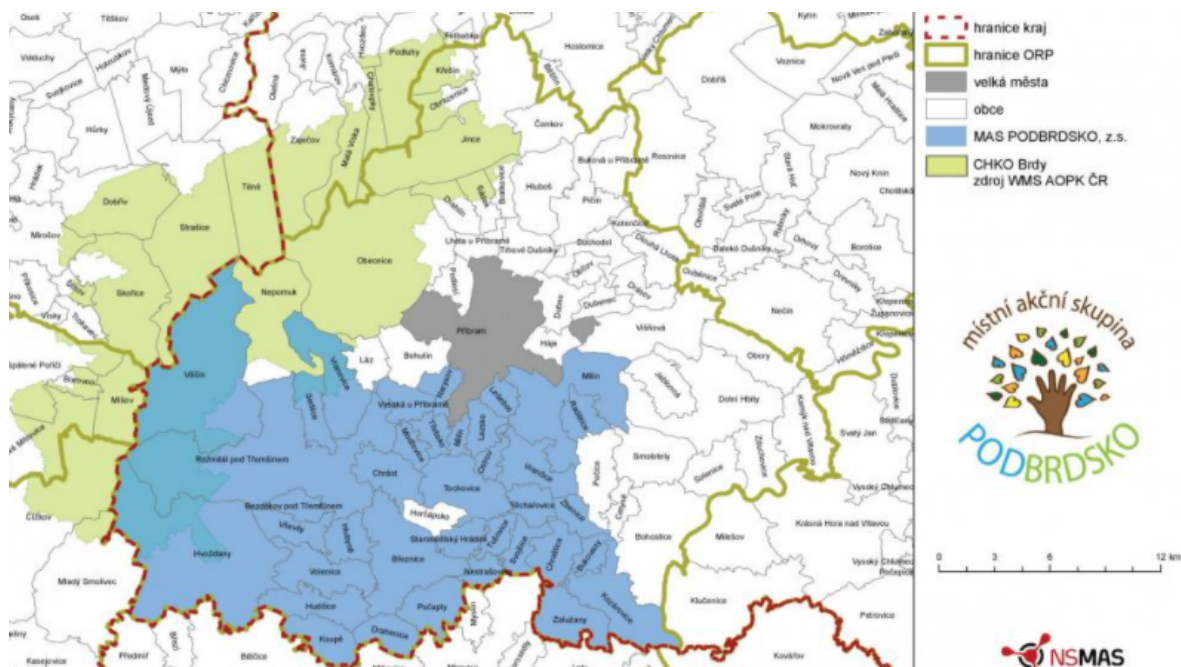
- Podpora malého a středního podnikání za účelem rozvoje trhu práce v regionu (pomoc při zahájení a rozvoji podnikání).
- Podpora využívání nových technologií a investic zejména v rostlinné a živočišné výrobě.
- Podpora investic v cestovním ruchu.
- Podpora úspor energií a materiálů, využívání místních zdrojů v souladu s využíváním obnovitelných zdrojů.
- Podpora ekologického a šetrného hospodaření na lesní a zemědělské půdě.

Příloha B: Umístění MAS Podbrdsko v rámci ČR

Zdroj: <http://www.maspodbrdsko.cz/o-nas/mapa-uzemi-mas/>

Příloha C: Území MAS Podbrdsko

Zdroj: <http://www.maspodbrdsko.cz/o-nas/mapa-uzemi-mas/>